

Latvijas Republikas Satversmes tiesas sēde**2023. gada 1. novembrī****Turpinājums****2023. gada 8. novembrī****Sēdi vada Latvijas Republikas Satversmes tiesas priekšsēdētājs****Aldis Laviņš.****A. Laviņš.**

Labrīt!

Lūdzu, sēdieties!

Turpinām tiesas sēdi.

Vispirms informēšu, ka šajā tiesas sēdē tiesnese Anita Rodiņa attālināti, tāpēc vispirms noskaidrosim, vai netraucē kādas tehniskas nepilnības. Rodiņas kundze, vai dzirdat, redzat mūs? Mēs jūs redzam.

A. Rodiņa.

Jā, labrīt! Dzirdu, redzu, viss kārtībā. Paldies.

A. Laviņš.

Paldies.

Tātad, atbilstoši tiesas pieprasījumam sniegt atbildi uz vienu no tiesas jautājumiem, kā arī sniegt noteikta veida informāciju, esam tiesā saņēmuši informāciju, respektīvi, vēstuli, kurai ir pielikumā pievienoti septiņi dokumenti. Un runa ir par vairākiem deputātes Jūlijas Stepaņenko iesniegumiem un ir arī vairākas atbildes uz šiem iesniegumiem. Tāda ir šīs vēstules būtība ar pielikumiem. Vai visi šie pielikumi un vēstule ir nosūtīta arī otrai pusei un otra puse to ir saņēmusi? Zvejsalnieka kungs?

A. Zvejsalnieks.

Jā, paldies. Ir saņemts vakar dienas vidū.

A. Laviņš.

Paldies. Tātad pieteikuma iesniedzēju puse ir iepazīstināta ar tiem dokumentiem, kas ir lietas materiālos.

Tā. Turpinājumā mēs sagaidītu no Saeimas pārstāvja atbildi uz to jautājumu, uz ko atbilde nebija sniegta.

Lūdzu, vārds Saeimas pārstāvim.

T. Krūmiņš.

Godātā tiesa! Vai jūs, lūdzu, varētu precizēt jautājumu? Paldies.

A. Kučs.

Labrīt! Vēstulē jūs norādījāt, ka jūs plašāk tiesas sēdē pateiksiet par tām tehniskajām iespējām, kāda bija iespēja hibrīdrežīmā strādāt Saeimā. To mēs gribētu precizēt.

T. Krūmiņš.

Labi. Paldies par jautājumu. Jā, es sapratu.

Kā norādīju vēstulē, plašāku skaidrojumu varam sniegt. Tās nianse tehniskās ir noskaidrotas.

Kā jau norādīju vēstulē, tad tīri tehnoloģiski Saeimas iekšienē nebija un vēl joprojām nav iespējams šīs te divas sistēmas savienot kopā. Iespējams Saeimas plenārsēdes vai nu noturēt klātienē ar to tehnisko aprīkojumu, kas ir uz vietas Saeimas Sēžu zālē, vai arī attālināti.

Jānorāda, ka šāds daļēji attālināts režīms vai hibrīdrežīms tomēr ir pastāvējis noteiktos gadījumos, piemēram, 2020. gadā daļēji attālinātā režīmā tika noturēta 21 ārkārtas sēde un atsevišķas svinīgās sēdes – 4. maijs, 18. novembris. 2021. gadā daļēji attālināti tika noturētas tikai 2 svinīgās sēdes un tas režīms izpaudās tādējādi un tā tas arī bija pirms e-Saeimas ieviešanas, atsevišķu sēdi sākot ar 2020. gada 2. aprīli, kad šāda veida pirmā sēde tika noturēta. Frakciju deputāti tika izvietoti atsevišķās Saeimas telpās, kurās bija tehniskais nodrošinājums veikt videokonferences režīmu, Saeimas sēdes vadītāja atradās Sēžu zālē.

Balsošana notika tā, ka katrai šai te atsevišķai zālei, kurā sēdēja frakciju deputāti, bija nozīmēts arī viens atsevišķs cilvēks, kurš manuāli skaitīja šīs te balsis. Ja deputāti vēlējās izteikties, tad viņi attiecīgi uz vietas šajā te zālē deva ziņu, uz papīra vai kā citādi uzrakstot, ka ir vēlme izteikties. Runu beidza ar vārdu „paldies”, lai visiem ir skaidrs, ka runa ir beigta. Šādā te režīmā tad attiecīgi arī tika noturētas dažas Saeimas sēdes.

Bet jānorāda, ka e-Saeimas platformā arī pēdējā sēde tika noturēta 2022. gada 28. februārī. Kopš tā brīža ir notikušas tikai klātienes sēdes un šis te daļēji attālinātais jeb hibrīdrežīms ir jebkurā gadījumā bijis izņēmums un izmantots tikai atsevišķos gadījumos un tajā skaitā pirms e-Saeimas ieviešanas.

A. Kučs.

Jā, jūs teicāt, ka pēdējā Saeimas sēde bija 2022. gada 28. februārī e-Saeimā. Tātad, es gribētu precizēt, kā ir ar komisijas sēdēm. Tad arī ar 28. februāri viss beidzās vai turpinājās?

T. Krūmiņš.

Komisiju sēdes pēc man zināmas informācijas atsevišķos gadījumos vēl joprojām tiek noturētas arī attālinātā režīmā. Kā mēs dzirdējam iepriekšējās sēdēs, tad tur tas balsošanas režīms ir nedaudz citādāks un balsošana tiek veikta arī, tā teikt, manuāli, cilvēkam attālinātā režīmā vienkārši dodot zināmu...

A. Kučs.

Sapratu. Paldies.

A. Laviņš.

Labi. Vēl būs papildu jautājums tiesnesim Gunāram Kusiņam. Lūdzu!

G. Kusiņš.

Jā, labrīt.

Man viens jautājums tieši papildinot tiesneša Kuča jautāto.

Vai es pareizi saprotu... tad Saeima izveidoja šo e-Saeimas platformu un tad bija iespējams vai nu piedalīties šajā e-platformā vai klātienē. Tās ir tādas divas izvēles iespējas, kādas ir un tas nosacīti, ko dēvē par hibrīdrežīmu, tas vienkārši tehniski nav iespējams, lai gan tas, ko mēs varam redzēt, Saeimas priekšsēdētāja, sēdes vadītāji ir savās vietās, daži deputāti savās vietās, bet tas tomēr neveido to hibrīdrežīmu, jo viņi visi ir pieslēgušies un darbojas e-Saeimā.

Mans jautājums ir par Saeimas komisiju sēdēm, jo šis likums noteica arī ne tikai ierobežojumu pieteikuma iesniedzējai piedalīties Saeimas sēdēs, bet arī ierobežojumu pieteikuma iesniedzējai piedalīties komisiju sēdēs. No iepriekš izteiktajiem es sapratu, ka komisiju sēdes neizmantoja e-Saeimu, bet izmantoja citas platformas.

Tad mans jautājums līdz ar to... Sakiet, lūdzu, vai šo citu platformu izmantošana, jūsuprāt, bija jāveic tieši tā, ka pieteikuma iesniedzēja nevar piedalīties ar šo attālināto dažnedažādos *Microsoft teams*, vai *zoom* platformā...

T. Krūmiņš.

Sakiet, jūs domājat tieši platformu izmantošanu komisiju sēdēs?

G. Kusiņš.

Komisiju sēdēs, tieši tā. Un arī tur bija, teiksim, deputātu darba grupu sēdes un deputātu grupu sēdes, jo jūsu atbildē e-Saeima attiecas tikai un vienīgi uz Saeimas sēdēm, uz visām Saeimas sēdēm, bet ir arī citas lietas, ko aptver šī apstrīdēta likuma 1. pants. Paldies.

T. Krūmiņš.

Jā, patiesi. Atsevišķos gadījumos arī pieteicēja pieslēdzās šim te attālinātajām komisijas sēdēm ierobežojuma laikā un neviens no komisijas dalībniekiem, cik ir zināms, nelūdza pieteicējai atslēgties no šīs te platformas, vai tā būtu *M-teams*, *webex* vai kāda cita. Jautājums, vai varēja šo te tehniski kaut kādā citā veidā risināt, vai tad ikkatru reizi, kad pieteicēja pieslēgusies, tomēr lūgt viņu atstāt šo te platformu, nu... teorētiski to, protams, varēja darīt, bet, kā jau es norādīju iepriekšējo sēžu laikā, nu tas pašmērķis nebija par visām varītēm ierobežot pieteicējas pamattiesības. Ja pieteicēja klausītāja statusā vēlējās tomēr piedalīties atsevišķās komisijas sēdēs, tajā skaitā tādās komisijas sēdēs, kurās tika izskatīti pieteicējas priekšlikumi, tas tika atļauts.

G. Kusiņš.

Jā, tad man vēl papildu jautājums. Sakiet, lūdzu, tad kā... mēs šobrīd runājam par deputātu tiesību ierobežojumu, kas ir noteikts apstrīdētā likuma 1. pantā. Sakiet, lūdzu, tad kāda ir atšķirība un kā Saeima var izskaidrot, ka tas deputāts, kas ir saņēmis šī konsīlija atzinumu un kam ir šis tests, var attālināti piedalīties komisijas sēdēs, bet pieteikuma iesniedzēja nevar attālināti piedalīties komisijas sēdē. Tātad, viens var piedalīties un balsot, tikt ieskaitīts kvorumā, bet pieteikuma iesniedzēja tikai var pieslēgties, iespējams, ir dažāda prakse un droši vien piemērošana, kad atļauj izteikties un kad neizteikties, bet acīmredzot viņai nebija tiesības balsot. Paldies.

T. Krūmiņš.

Jāatgādina, ka tas galvenais apstrīdētā regulējuma mērķis tomēr bija vairot arī sabiedrības uzticību valstī pastāvošajai politikai, veicināt vakcināciju un tā tālāk. Situācijā, kur tomēr viens Saeimas deputāts būtu saņēmis, teiksim, konsīlija atzinumu, ir skaidrs, ka pastāv objektīvi iemesli, kāpēc deputāts nevar dot savu artavu šī virsmērķa sasniegšanai. Tad nu tas attiecīgi kopā ar negatīvu testa rezultātu būtu arī iemesls, kāpēc šāds deputāts varētu arī piedalīties attālinātā sēdē. Ja šādu objektīvu iemeslu, kādēļ deputāts nevarēja izpildīt apstrīdētajā normā ietvertās prasības, nepastāvēja, tad bija arī loģiski, ka deputāts nesaglabā savas šī te likuma 1. pantā ietvertās tiesības, bet saglabā toties citas.

G. Kusiņš.

Paldies.

A. Laviņš.

Paldies.

Pirms lemjam jautājumu par lietas izskatīšanu pēc būtības pabeigšanas, tiesnešiem vēl ir jautājumi lietas dalībniekiem.

Un vārds ir tiesnesim Artūram Kučam. Lūdzu!

A. Kučs.

Labrīt! Man būs jautājums pieteikuma iesniedzējai tīri precizējot par dalību komisijas sēdēs.

Vai es pareizi sapratu pagājušoreiz no Rancāna kunga, ka jūs varējāt pieslēgties un kā klausītājs klausīties jebkuru komisijas sēdi, tāpat kā to varētu darīt es vai kāda cita trešā persona. Vai jums bija arī iespēja paust savu viedokli komisijas sēdēs un piedalīties, pieņemsim, tādās komisijas sēdēs, kas bija slēgtas... nu, kur, teiksim, cilvēki no malas nevarēja. Vienkārši, lai precizētu to faktisko situāciju.

J. Stepaņenko.

Jā, godātā tiesa. Komisijas sēžu darbs tika organizēts divos veidos. Tātad bija komisiju čats *WhatsApp*, kurā visi komisijas dalībnieki un komisijas sekretāre tika pieslēgti un *WhatsApp* tika iesniegti tad attiecīgi no komisijas sekretāres puses *zoom* links vai *webex* links, atkarībā no tā, kādu platformu izmanto. Nu, no šī čata es netiku izslēgta. Es varēju arī sekot līdz tam, kā notiek sēdes. Tāpat es arī to varēju, tāpat kā jebkurš cilvēks no malas, vērot darba kārtību Saeima.lv, bet liegts pieslēgties *webex* vai *zoom* linkam man nebija. Tas apliecina to, ko es arī jums, godātā tiesa, pirmajā sēdes dienā apliecināju, ka, pieslēdzoties vienai Juridiskās komisijas sēdei, es varēju dzirdēt, kā tiek apspriests mans priekšlikums, bet es nevarēju paust savu viedokli vai balsot, jo man tika atslēgts mikrofons. Un es arī biju saņēmusi 15. novembrī, kā arī godātā tiesa var pārliecināties, Juridiskā biroja skaidrojumu, kādas ir manas tiesības, kāds ir šis te apjoms. Un, pildot likumu attiecīgi, es arī nemēģināju traucēt komisiju darbu, bet man bija ļoti interesanti zināt, kā attīstās jautājums par maniem priekšlikumiem. Tas bija arī mērķis, kāpēc es pieslēdzos un klausījos.

A. Kučs.

Paldies.

Bija arī kādas slēgtās sēdes šajā laikā Aizsardzības komisijā, kur, teiksim, cilvēki no malas nevarētu piedalīties?

J. Stepaņenko.

Jā, Aizsardzības komisijā es piedalījos tiktāl, ciktāl tika izskatīti priekšlikumi saistībā ar manām tiesībām. Es neesmu Aizsardzības komisijas deputāts.

A. Kučs.

Paldies.

Un man būtu viens jautājums arī Saeimas pārstāvim. Es gribēju arī noprecizēt, vai prasība par obligāto vakcināciju attiecās arī uz Saeimas deputātu palīgiem un darbiniekiem?

T. Krūmiņš.

Ciktāl mēs runājam par apstrīdēto regulējumu un apstrīdēto normu, tad tā prasība attiecās tikai uz Saeimas deputātiem. Cik zināms, bija noteikta veida ierobežojumi arī Saeimas darbiniekiem un, pēc man zināmās informācijas, arī atsevišķi darbinieki tika atskaitīti no darba Saeimā tā iemesla dēļ, ka šis te sertifikāts netika uzrādīts.

Bet nu jāatzīst, ka šo jautājumu es šodien nebiju sagatavojies un ja šāda papildu informācija ir nepieciešama godātai tiesai, tad to ir iespējams iesniegt, precīzi paskaidrojot, kurā brīdī kādas prasības bija arī Saeimas darbiniekiem un deputātu palīgiem un cik šādi te darbinieki tika atskaitīti no Saeimas darba.

A. Kučs.

Paldies.

Varbūt tad es varu to precizēt pie pieteikuma iesniedzējas? Es domāju, ka par savu palīgu jūs noteikti zināsi, vai viņam šāda prasība bija vai nebija?

J. Stepaņenko.

Jā, godātā tiesa. Šāda prasība pastāvēja arī attiecībā uz manu palīgu, kurš bija ar pārslimošanas sertifikātu piedalījies arī Saeimas darbā, palīdzot man attālināti turpināt pildīt manus pienākumus.

A. Kučs.

Paldies.

A. Laviņš.

Jā, Krūmiņa kungs...

T. Krūmiņš.

Paldies. Godātā tiesa, varbūt pirms mēs pārejas pie tiesu debatēm, es gribēju precizēt vēl vienu nelielu niānsi, kas izskanēja iepriekšējo sēžu laikā. Iespējams, šī informācija var godātai tiesai būt noderīga.

Pieteicējas jautājums par to, vai Saeima, atsākoties šīm te klātienē sēdēm, pārbaudīja sertifikātu derīguma termiņu. Tā situācija bija tāda, ka līdz apstrīdētās

normas spēkā stāšanās vairāk kā 90 deputāti... ja nemaldos, 93 deputāti uzrādīja Saeimai beztermiņa sertifikātus. Šiem te sertifikātiem nebija konkrēts derīguma termiņš. Atsevišķiem deputātiem bija sertifikāti ar derīguma termiņiem, bet arī šie termiņi visi, izņemot vienu, bija ar termiņu pēc 1. aprīļa. Vienam sertifikātam bija termiņš, ja nemaldos, līdz marta vidum, bet arī to Saeima ar konkrēto deputātu atrisināja. Paldies.

A. Laviņš.

Paldies par sniegto informāciju.

Vaicāšu lietas dalībniekiem. Kā jūs uzskatāt, vai varam pabeigt lietas izskatīšanu pēc būtības un pāriet pie tiesu debatēm?

Zvejsalnieka kungs, Stepaņenko kundze?

A. Zvejsalnieks.

Godātā tiesa, nu šis jautājums tieši par to, ka martā vai tika veikta šo te sertifikātu kontrole, nu... Saeimas pārstāvis faktiski tikko uz viņu daļēji sniedza atbildi, bet nu jāsaka, ka tiesas sēdē izskanēja tā informācija, ka faktiski šāda kontrole nenotika un likums prasīja uzrādīt sadarbspējīgu sertifikātu, nu... kā zināms, sertifikātam to derīgumu noteica ne tikai termiņš, bet varēja būt arī citas situācijas, kā, piemēram, tā pati saslimšana ar Covid, kura laikā tā sertifikāta darbība bija apturēta. Nu un tas jautājums tomēr ir aktuāls, vai pirms katras Saeimas sēdes notika šo te sertifikātu pārbaude un vai Saeimas rīcībā vispār bija attiecīgā programma... vai kas tas ir... ar kuru to pārbauda. Manuprāt, šis jautājums tomēr ir noskaidrojams.

A. Laviņš.

Respektīvi, šajā brīdī jūs vēlaties lūgt tiesas atļauju uzdot jautājumu Saeimas pārstāvim par šo?

A. Zvejsalnieks.

Jā, nu šo jautājumu vajadzētu tādā vai citādā ceļā noskaidrot. Jā.

A. Laviņš.

Tātad, Saeimas pārstāvim ir jautājums. Jūs nupat sniedzāt atbildi par to, kādi šie sadarbspējīgie sertifikāti ir bijuši, bet tas, kas izskan šobrīd no Zvejsalnieka kunga, ir, vai tas tika pārbaudīts. Lūdzu!

T. Krūmiņš.

Paldies.

Pārbaudīts tas tika tiktāl, ciktāl persona sākotnēji iesniedza šo te sertifikātu. Ja sertifikātam nebija derīguma termiņš, tad arī attiecīgi nepastāvēja kaut kāds pamatojums un arī likums šādu pamatojumu nedeva veikt pēc tam kaut kādu pārbaudi šim te sertifikātam, vai šis sertifikāts vēl joprojām ir sadarbspējīgs. Tā kā likuma ietvaros sertifikāti tika saņemti, tie netika reģistrēti kaut kādā atsevišķā datu bāzē, tika piefiksēts, vai ir derīguma termiņš, nav derīguma termiņš. Ja bija, tad tuvojoties šim derīguma termiņam, tad attiecīgi par to deputātam arī tika paziņots un šī situācija tika risināta.

A. Zvejsalnieks.

Paldies.

A. Laviņš.

Tātad, saņēmām atbildi, ka šāda pārbaude ir bijusi, ņemot vērā, kāds bija noteikts derīguma termiņš. Un ja derīguma termiņš... respektīvi, Saeima sēde notiktu laikā, kad derīguma termiņš ir bijis, tad es saprotu no atbildes, ka vēlreiz pārbaudīt šā sertifikāta sadarbspēju nebija nepieciešams. Tiem deputātiem, kuriem sertifikātu derīguma termiņš tuvojās izskaņai, es saprotu, ka tika veikta pārbaude.

T. Krūmiņš.

Tika veikta pārbaude tiktāl, ciktāl Saeima konstatēja, ka šis te termiņš tuvojas un, protams, deputātiem tas tika norādīts. Bet pirms katras sēdes kā tāda fiziska pārbaude vai aicinājums uzrādīt sertifikātus, tāds netika veikts.

A. Laviņš.

Paldies.

Vai ir vēl precizējoši jautājumi?

J. Stepaņenko.

Jā, ja drīkst precizējošu jautājumu. No minētās normas izriet, ka Saeimas deputātam ir jāuzrāda sadarbspējīgs sertifikāts, taču šajā normā mēs neredzam vārdu „derīgs”. Tāpēc papildinošs jautājums tieši saistās ar to, ka, ja cilvēki, apmeklējot tos pašus lielveikalus, uzrādīja sadarbspējīgu derīgu sertifikātu, un bija iespējams par to pārliecināties, tad Saeimas deputāti neuzrādīja pirms katras sēdes, nebija šādas sistēmas un nebija iespējams pārliecināties Mandātu un ētikas komisijas sēdē pirms katras sēdes par to, vai tiešām konkrētā deputāta sertifikāts ir derīgs.

Es to paskaidroju tāpēc, ka mēs zinām, ka iestājoties saslimšanai, tātad šis sertifikāts zaudē savu derīguma termiņu, jo cilvēks ir inficēts ar Covid-19. Sertifikāts zaudē spēku. To arī komisijas sēdē norādīja Māris Možvillo, Saeimas deputāts, precizējot jautājumu par to, kādā veidā šī norma ir piemērojama. Paldies.

A. Laviņš.

Lūdzu sniegt atbildi uz šo.

T. Krūmiņš.

Paldies. Jā, norma noteica uzrādīt sadarbaspējīgu sertifikātu, lai piedalītos Saeimas darbā. Šādi te sadarbaspējīgi sertifikāti tika uzrādīti līdz normas pieņemšanai vairāk kā 90 deputātu gadījumā. Tajā brīdī sadarbaspējīgs sertifikāts, tajā skaitā bez derīguma termiņa, tika uzrādīts un Saeimai nebija cita pamatojuma, tajā skaitā konkrētajā likumā ietverta, lai vēlreiz pārlicinātos, vai deputātam šis sertifikāts vēl joprojām ir sadarbaspējīgs.

A. Laviņš.

Šāda ir atbilde.

Lūdzu!

J. Stepaņenko.

Ja drīkst... vēl viens precizējošs jautājums.

Iepriekšējās sēdēs izskanēja arī jautājums par deputātu Didzi Šmitu, kurš nepiedalījās Saeimas attālinātajās e-platformas sēdēs savas pārlicības dēļ, bet turpināja saņemt daba algu. To arī attiecīgi lēma Saeimas Mandātu un ētikas komisija.

Vai saistībā tieši ar manis kā Saeimas deputāta, kurš tika atstādināts arī savas pārlicības dēļ, par darba algas nesaglabāšanu jums kā Saeimas pārstāvim ir kāds komentārs, jo mēs nedzirdējām to.

A. Laviņš.

Jā, Stepaņenko kundze, mēs iepriekšējās tiesas sēdēs šim aspektam pieskāramies, bet ja ir kādas detaļas palikušas neskaidras, tad varbūt šobrīd formulējiet jautājumu un tad Saeimas pārstāvis sapratīs, kas vēl ir jāatbild par to, par ko jau tiesas sēdē bijām runājuši. Lūdzu!

J. Stepaņenko.

Jā. Paldies. Mans precizējošais jautājums būtu tāds: kāpēc Saeimas deputātam Didzim Šmitam tika lemts saglabāt atalgojumu un neatskaitīt viņu no Saeimas sastāva, iepretim situācijai ar šo konkrēto normu?

T. Krūmiņš.

Es ticu, ka atbilde uz šo jautājumu jau ir sniegta un tas primārais iemesls tieši ir atrodams apstrīdētajā normā ietvertajā prasībā uzrādīt sadarbospējīgu sertifikātu.

A. Laviņš.

Jā. Paldies.

Ja citu jautājumu nav, vai lietas dalībnieki uzskata, ka varam pabeigt lietas izskatīšanu pēc būtības un pāriet pie tiesu debatēm?

A. Zvejsalnieks.

Jā.

A. Laviņš.

Paldies.

Saeimas pārstāvis?

T. Krūmiņš.

Jā.

A. Laviņš.

Lietas izskatīšana pēc būtības tiek pabeigta, un pārejam pie tiesu debatēm.

Lietas dalībniekiem jautājums, cik nepieciešams laiks debašu runai? Pusstunda? 30 minūtes būs pietiekamas?

A. Zvejsalnieks.

Cerams, ka būs. Mēs arī rēķinājāmies... varbūt vēl kādas 5 minūtes, ja būs nepieciešams, lūgsim tiesai pagarināt...

A. Laviņš.

Paldies.

Katrai pusei 30 minūtes ar iespēju lūgt šo termiņu pagarināt. Labi.

Vārds tiesu debatēs pieteikuma iesniedzējai vai viņas pārstāvim. Lūdzu!

A. Zvejsalnieks.

Nu, mēs ar tiesas atļauju, to laiku sadalīsim.

A. Laviņš.

Lūdzu! Tieši tā!

A. Zvejsalnieks.

Godātā tiesa! Tātad uzskatu, ka Jūlijas Stepaņenko konstitucionālā sūdzība ir pamatota un likuma „Par pagaidu papildu prasībām Saeimas deputātu un pašvaldību deputātu darbam” attiecīgi apstrīdētā norma 2. pants ir atzīstams par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes 96. pantam un 101. panta pirmajai daļai un šī norma ir atzīstama par spēkā neesošu no pieņemšanas brīža.

Lai nekavētu tiesas laiku, neatkārtotu jau pieteikumā minēto un tiesas sēdē faktiski izskanējušos argumentus, tiesai tie ir zināmi. Vērsīšu vairāk uzmanību uz tiem apstākļiem, kas noskaidroti tiesas sēžu gaitā, un tiem apstākļiem, kuriem mūsu ieskatā ir nozīme lietas pareizai izlemšanai.

Attiecībā uz pieteicējas pamattiesību aizskārumu, pirmām kārtām attiecībā uz Satversmes 101. pantā paredzēto tiesību ierobežojumu. Tas, manuprāt, ir acīmredzams, jo apstrīdētā norma tieši aizliedz pieteicējai pildīt lielāko daļu no Saeimas deputāta amata pienākumiem... amata, kurā viņa bija likumīgā kārtībā ievēlēta. Un tie bija faktiski būtiskākie pienākumi – balsot, piedalīties debatēs, piedalīties un balsot komisiju sēdēs, kā arī pilnībā tika pārtraukta viņas atlīdzības izmaksa, neskatoties uz to, ka atsevišķas deputātu pilnvaras, deputāta statuss, ar to saistītie arī ierobežojumi tika saglabāti. Arī šis ierobežojums ir jāvērtē tiešā kontekstā ar Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 1. protokola 3. punkta garantētajām tiesībām un arī, vērtējot šo ierobežojumu pamatotību, ir jāņem vērā Eiropas Cilvēktiesību tiesas prakse vērtējot tātad šos te jautājumus, kas ir saistīti ar Konvencijas 1. protokola 3. panta piemērošanu.

Attiecībā uz Satversmes 96. pantu. Arī šeit aizskārums ir redzams, jo ir skaidrs, ka šīs te sekas, kas pieteicējai iestājās, ir tā iemesla dēļ, ka viņa nepiekrita veikt medicīnisku manipulāciju. Un arī, manuprāt, nav man papildus jāskaidro, kāpēc tas... šāda te brīvība ir izvēlēties personas autonomiju, izvēlēties veikt vai neveikt tādu vai savādāku medicīnisku iejaukšanos, ir Satversmes 96. panta tvērumā. Un neapšaubāmi, tiešais un faktiski vienīgais iemesls, kāpēc pieteicējai tika ierobežotas 101. panta garantētās tiesības, ir saistīts ar to, ka viņa nevēlējās veikt šo te medicīnisko manipulāciju, veikt konkrēta veida vakcināciju.

Pie tam es aicinātu tiesu vērtēt šo situāciju, pirmkārt, jau vadoties no tās informācijas, no tās situācijas, nevis kāda mums ir šobrīd zināma un pieejama, bet tomēr skatīties uz to situāciju un to informāciju, kāda attiecībā arī tajā skaitā uz vakcināciju bija 2021. gada nogalē.

Un šeit attiecībā uz šo izvēli, manuprāt, ir divi būtiskākie faktori.

Pirmkārt, vakcinācija valstī nebija noteikta kā obligāts pienākums katram Latvijas iedzīvotājam, tas bija brīvprātīgs pienākums, valsts nebija veikusi šo izšķiršanos un nebija pieņēmusi normatīvu, kas noteica obligātu pienākumu katrai personai vakcinēties. Un arī 2021. gada nogalē to no publiski pieejamās informācijas

var redzēt, arī no Veselības ministrijas pārstāvja teiktā, bija redzams, ka šī vakcīna tomēr bija jauns produkts. Jā, tas bija izgājis sākotnējo sertifikāciju, tātad, saņēmis atļauju, reģistrēts kā medikaments Latvijas Republikā un Eiropas Savienībā, bet reģistrēts ar nosacījumu, un tomēr tikko bija izstrādāts. Un arī publiskajā telpā bija pieejamas pietiekami daudz dažādas informācijas, tajā skaitā arī negatīvas informācijas par šo vakcināciju un nu cilvēkam pamatoti vai nepamatoti... šobrīd šajā lietā nav jāvērtē, manuprāt, vakcīnu efektivitāte vai jārīcina kādi medicīniski jautājumi, bet tīri subjektīvi personai situācijā, kad valsts nebija noteikusi obligātu pienākumu vakcinēties, kad par vakcīnām, atkal neieejot pamatoti vai nepamatoti, bet bija pieejama dažāda rakstura informācija par šīm vakcīnām, tīri subjektīvi varēja rasties pārliecība, ka šī vakcinācija viņam var nebūt vēlama un var radīt negatīvas sekas. Un šāda pārliecība cilvēkam, manuprāt, ir pietiekami leģitīma un tas nav aizliegts uzskats, nav arī uzskats, kas būtu pretrunā likumam. Valsts bija tajā brīdī atstājusi rīcības brīvību personām tātad attiecībā uz šo te vakcināciju un persona varēja uzskatīt, ka šī vakcinācija ir viņas brīva izvēle.

Pie tam, pieteicēja nekad nav aicinājusi nevakcinēties kādas personas, nekad nav aģitējuši nevakcinēties. Pieteicējas arguments vienmēr ir bijis tas, ka šādai vakcinācijai ir jābūt brīvprātīgai un tā nedrīkst tikt veikta un padarīta par obligātu, un nedrīkst tikt uzspiesta ar tādiem vai citādiem... vai nu tieši nosakot to kā obligātu vai tātad tajā skaitā ar tādām metodēm, kā ar konkrēto normatīvo aktu apstrīdēto, tātad padarot personas tiesības strādāt, personas tiesības nopelnīt sev iztiku atkarīgas no šī te viena apstākļa.

Un šādā kontekstā, manuprāt, arī ir jāvērtē šis te 96. panta ierobežojums kontekstā ar to informāciju, kāda bija 2021. gada nogalē.

Nu un, manuprāt, šeit ir šo te Satversmē garantēto tiesību aizskārums attiecībā uz šīm Satversmes normām ir faktiski acīmredzams un konstatējams.

Līdz ar to pirmām kārtām ir arī vērtējams, vai šāds aizskārums ir noteikts ar pienācīgā kārtībā pieņemtu likumu, tajā skaitā tātad apskatot šī likuma pieņemšanas procedūru.

Tiesas sēdē gan no lietā iegūtajiem pierādījumiem, gan no tiesas sēdē izskanējušās informācijas faktiski ir redzams, ka likums pieņemts ārkārtīgi sasteigti.

Gan Saeimas pārstāvis, gan pieaicinātā persona, tābrīža komisijas, atbildīgās komisijas, vadītājs Rancāna kungs apliecināja, ka likuma pieņemšana notika ļoti strauji un faktiski vairākkārt izskanēja, ka pirmām kārtām tā bija politiski motivēta, tā bija politiska izšķiršanās. Un arī redzam to, ka sākotnējā likuma redakcija paredzēja ierobežojumus attiecīgi un vienīgi uz darbu klātienē, tikmēr gala redakcija tika ievērojami mainīta un, gatavojot likumprojektu otrajam lasījumam, kurā priekšlikumu iesniegšanas termiņš bija tikai viena stunda, un faktiski jau pēc normālā darbalaika, pēc

pieciem vakarā, pēc šī priekšlikumu iesniegšanas termiņa sākās šī te komisijas sēde, kura arī notika visai strauji un no rīta jau bija balsojums plenārsēdē.

Un faktiski attiecībā uz otrā lasījuma redakciju netika veikta nekāda konsultēšanās ne arvienu no iesaistītajām pusēm. Un vienīgais viedoklis, kas izskanēja Saeimas komisijas sēdē, bija Saeimas Juridiskā biroja vadītājas viedoklis, kur arī tika norādīts, ka ir apšaubāms piedāvāto ierobežojumu samērīgums un apšaubāma šāda ierobežojuma atbilstība Satversmei. Šis viedoklis tika ignorēts. Savukārt citas konsultācijas notika tikai un vienīgi par pirmā lasījuma redakciju, un šeit Saeimas saņemtajos viedokļos nekas nebija teikts par nepieciešamību ierobežot deputāta darbību un dalību attālinātajās sēdēs. Tieši pretēji. Vairākos viedokļos tika norādīts, ka plašāki ierobežojumi, kādi bija paredzēti likumprojekta pirmā lasījuma redakcijā, būtu nesamērīgi. Arī Slimību profilakses un kontroles centrs nu jau iesniegtajā tiesai vēstulē, 4. augusta vēstulē, norāda uz virkni pasākumu, kuri ir veicami Saeimas sēžu laikā, lai nodrošinātu epidemioloģisko drošību. Neviena no tiem nenorāda uz nepieciešamību tik plašiem ierobežojumiem, kā liegt Saeimas sēdēs pat attālināti piedalīties deputātam, kas nav vakcinēts.

Nu, kā jau teicu, faktiski arī komisijas vadītājs Rancāna kungs vairākkārt izteicās, ka tas bija tieši politisks lēmums, politiski motivēts lēmums, un, kā redzam, tad ar šo lēmumu un šādu... bija plašs ierobežojums uz otro lasījumu... izvirzīja tobrīd valdošās koalīcijas deputāti un tā bija faktiski politiskā izšķiršanās.

Un šis politiskais lēmums atkal attiecībā uz kontekstu, vai šādam ierobežojumam bija leģitīms mērķis. Faktiski tāpat redzam, ka vairs pēc pirmā lasījuma pārejot uz izskatīšanu otrajā lasījumā šis mērķis faktiski mainījās gan paplašinot šo mērķi, kas ir noteikts likuma 1. pantā un likuma tekstā, norādot jau uz tāpat šo te mērķi veicināt vakcināciju, veicināt solidaritāti, nevis vairs tieši nodrošināt epidemioloģiski drošu Saeimas sēžu un Saeimas darba norisi.

Un tas arī faktiski izriet gan no Saeimas pārstāvja sniegtajiem paskaidrojumiem. Nu, šodien pat tiesas sēdē Saeimas pārstāvis atkārtoja, ka virsmērķis bija vakcinācijas veicināšana, nevis epidemioloģiskās drošības nodrošināšana. Tieši to pašu apliecināja arī Rancāna kungs, atbildot uz jautājumiem. Nu, tāpat faktiski redzam, ka šī likumprojekta mērķis no pirmā lasījuma un arī no anotācijas pirmajam lasījumam norādītā transformējās, un faktiski šie te apstrīdētie plašākie ierobežojumi attiecās jau uz mērķi – vakcinēšanas veicināšana – un šī te solidaritāte ar pārējiem.

Nu, godātā tiesa, es jau esmu izteicies par šī te mērķa leģitimitāti. Uzskatu, ka šāds mērķis nevar būt leģitīms mērķis deputātu pilnvaru ierobežošanai. Atgādināšu tiesai arī jau pieminēto Eiropas Cilvēktiesību tiesas praksi un konkrēti lietu „Tanase pret Moldovu” 2010. gada lietu, 166. paragrāfs, kur Eiropas Cilvēktiesību tiesa skaidri nošķir... ka ir jānošķir lojalitāte valstij un lojalitāte valsts valdībai un valdības politikai. Un līdz ar to, kā jau minēju, tāpat šeit personai ir jābūt lojālai savai valstij, lojālai

sabiedrībai, bet valsts personai nav jābūt un nevar būt tikt noteikts pienākums būt lojālai pret noteiktu valdības politiku, pret noteiktiem valdības pārstāvjiem un tamlīdzīgi. Tajā pašā laikā likumā apstrīdētajā normā, tās mērķī ir skaidri un gaiši norādīts faktiski pienākums katram Saeimas deputātam piekrist un atbalstīt un solidarizēties ar noteiktu valsts politiku, ar noteiktu politiku tieši attiecībā uz Covid un Covid vakcināciju. Un, kā jau minēju, šāds mērķis bija pretrunā pieteicējas pārliecībai, kura uzskatīja un neatbalstīja valsts politiku par to, ka vakcinācijai ir jābūt obligātai. Tātad, faktiski viņai ar šo likumu tika uzspiests mainīt savus uzskatus un rīkoties pretēji saviem uzskatiem, tātad rīkoties atbilstoši šai te politikai, kam viņa nepiekrīta. Un, kā jau minēju, Eiropas Cilvēktiesību tiesa ir norādījusi uz to, ka lojalitāte konkrētiem valdības lēmumiem nevar būt kritērijs pasīvo vēlēšanu tiesību ierobežojumiem.

Un, godātā tiesa... ja mēs vispār skatāmies uz Eiropas Cilvēktiesību tiesas praksi attiecībā uz Konvencijas 1. protokola 3. pantu, tad redzam, ka šie te mērķi, leģitīmie mērķi, kuri tātad var būt par pamatu ierobežošanai, personas pasīvo vēlēšanu tiesību ierobežošanai, ir ļoti šauri un saistīti pirmām kārtām jau ar politiskās sistēmas stabilitātes nodrošināšanu, pārmērīgas fragmentācijas nodrošināšanu un tikai atsevišķos gadījumos ir pieļaujami vēl kādi citi jautājumi, lai ierobežotu pasīvās vēlēšanu tiesības.

Attiecībā uz šo te ierobežojumu samērīgumu. Godātā tiesa, tātad attiecībā uz jautājumu par... nu te, varētu teikt, ka ir divi atšķirīgi drusku laika posmi... lai gan, manuprāt, abi šie laika posmi ir ierobežojumi nesamērīgi, bet pirmais laika posms ir tātad no likuma pieņemšanas un spēkā stāšanās brīža līdz 1. martam, kad bija valstī ārkārtas situācija. Nu, šeit ir acīmredzams, manuprāt, un ir lieki skaidrot, ka Saeimas darba tīri epidemioloģiskā drošība nekādi nevarēja tikt skarta ar pieteicējas dalību attālinātās Saeimas sēdēs, jo Saeimas darbs šajā laika periodā notika pilnībā attālināti un pieteicēja nu nekādā veidā nevarēja apdraudēt ne pārējos deputātus, ne kā tamlīdzīgi... un līdz ar to, manuprāt, šis ierobežojums bija acīmredzami nesamērīgs un nebija nepieciešams.

Attiecībā uz situāciju pēc 1. marta. Kā jau to tiesa vairākkārt pareizi norādīja, Saeima atsāka darbu 3. martā klātienē sēdēs. Šeit ir divi aspekti. Pirmām kārtām, kā to tiesa jau pareizi norādīja, tad tikai atsevišķām profesijām pēc 1. marta saglabājās ierobežojums, kas paredzēja šī sadarbības sertifikāta esamību un faktiski visā pārējā sabiedrībā tas vairs nepastāvēja.

Līdz ar to rodas jautājums, kāds tad ir šī ierobežojuma mērķis pēc 1. marta, jo sabiedrībai kopumā vairs nebija noteikts ierobežojums, kas bija saistīts ar vakcināciju. Un faktiski vakcinācijas veicināšana, solidarizēšanās ar sabiedrību, manuprāt, pēc 1. marta vairs faktiski nepastāvēja tādas nepieciešamības, jo tātad, kā jau minēju, šādas prasības bija atceltas lielākajai sabiedrības daļai. Un līdz ar to faktiski pazuda arī šis te mērķis.

Un arī attiecībā uz otro aspektu. Šeit, lai gan Saeimas pārstāvis norādīja, ka konkrētais tehniskais risinājums neļāva veidot Saeimas sēdes hibrīdrežīmā, ja tomēr pastāvēja uzskats, kas gan, manuprāt, neapstiprinās ne ar ko, ka tieši viens Saeimas deputāts un tieši pieteicēja radītu kādu apdraudējumu pārējiem deputātiem, lai gan uzklausot gan Paula Stradiņa universitātes pārstāvi, gan arī Slimību profilakses centra pārstāvi, mēs faktiski dzirdējām to, ka pie situācijas, kad 99 deputāti ir vakcinēti, tas viens nevakcinētais milzu risku nerada. Bet jebkurā gadījumā es domāju, ka visā sabiedrībā pastāvēja ... nu, pirmām kārtām, par komisiju sēdēm... Tātad bija skaidri redzams un vēl šobrīd notiek šī te situācija, ka atsevišķi deputāti piedalās tajā skaitā attālināti un atsevišķi dalībnieki piesakās un izsakās un balso attālināti... līdz ar to komisiju sēdēs šis mērķis atkrita pilnībā, to varēja organizēt. Attiecībā uz Saeimas sēdēm... nu šeit jāsaprot, ka tad Saeima ir tāda unikāla institūcija. Visa sabiedrība spēja organizēt sēdes, gan tiesas sēdes, gan dažādas sanāksmes un sapulces un tamlīdzīgi... tajā skaitā hibrīdrežīmā. Mēs arī šodien esam faktiski šajā te hibrīdrežīmā. Un, kā redzam, tas ir iespējams un izdarāms. Arī šodien mēs faktiski esam hibrīdrežīmā, tieši šodien.

Un tāpēc Saeimas pārstāvja apgalvojums, ka nebija nekādā veidā iespējams nodrošināt arī attālināta viena deputāta dalību Saeimas sēdē... nu, manuprāt, īsti neiztur kritiku. Tehniskie risinājumi ir. Citas iestādes, tajā skaitā tiesas, spēja to izdarīt, un, manuprāt, pieliekot elementāras pūles, kas neprasīja ne pārmērīgus finanšu resursus, ne pārmērīgu citu resursu iesaisti, nu, tas bija organizējams un veicams, vienkārši pārdomājot, kādā veidā to izdarīt.

Līdz ar to arī šī te epidemioloģiskās drošības nodrošināšana, manuprāt, tajā brīdī vairs nebija nepieciešamība.

Attiecībā uz iespēju sasniegt šo te mērķi solidarizēties, Saeima to varēja darīt arī citos veidos, tātad, attiecīgi... nu nezinu, izdodot deklarācijas, paziņojumus, nosodot deputātu rīcību vai kā tamlīdzīgi... tātad, ja ir jāpasniedz šis te politiskais mērķis, parādot Saeimas attieksmi, nu, manuprāt, tas bija izdarāms arī ar citiem līdzekļiem, paužot Saeimas viedokli, nevis lemjot faktiski par Saeimas sastāva izmaiņām.

Nu, jā... došu tad vārdu tālāk pieteicējai personīgi.

J. Stepaņenko.

Paldies, godātā tiesa.

Arī papildināšu pārstāvja sacīto un atsauksos uz dažiem faktiem, kuri bija dzirdēti iepriekšējo tiesas sēžu laikā no pieaicinātajām personām.

Tātad, Saeimas deputātam ir attiecīgi vēlētāju dots pilnvarojums pārstāvēt konkrētās vēlētāju grupas intereses. Manā konkrētajā gadījumā 13. Saeimas vēlēšanās par mani bija nobalsojuši 99 tūkstoši Latvijas Republikas pilsoņi, vairāk kā 12 tūkstošiem īpaši atzīmējot ar zīmi plus vēlētāju biļetenos. Tas nozīmē, ka vairāk kā 1/10

daļa vēlēšanās piedalījušos pilsoņu piekrita tam, ka es esmu viņu pārstāvis visu Saeimas sasaukuma termiņu uz tiem nosacījumiem, kuri pastāvēja attiecīgajā Saeimas vēlēšanu dienā.

Ja kāds vēl varētu šaubīties, ka arī viens deputāts ir vērtība, tad Saeimas un tās komisiju darbā ir vesela virkne pierādījumu tam, kādi nozīmīgi jautājumi tiek izšķirti ar vienas balss pārsvaru. Konkrētu gadījumu minēšu. 2018. gada 29. novembra Saeimas rezolūcija „Par nepievienošanos ANO globālā drošas, sakārtotas un likumīgas migrācijas paktam”, 12/Lm13. Tā tika iekļauta Saeimas nākamās sēdes darba kārtībā tikai ar vienas balss pārsvaru – 46 pret 45. Viena no balsīm „par” bija mana, tāpat es arī biju viena no šīs rezolūcijas iesniedzējiem. Nākamajā sēdē Saeima šo rezolūciju atbalstīja un uzdeva ārlietu ministram sacīt skaidru nē globālās migrācijas ietekmē uz Latvijas Republiku. Ja es uz šo brīdi būtu atstādināta no Saeimas darba un būtu 99 deputāti, tad vēsture iegrozītos savādāk.

Apgāžot pieaicinātās personas Solvitas Olsenas sacīto par Saeimas opozīciju, vēlos piebilst, ka no manis kā no opozīcijas deputāta puses kopumā Covid-19 infekcijas izplatības laikā tika saņemti Saeimā vairāk kā 500 konstruktīvi priekšlikumi infekcijas ierobežošanai, ievērojot cilvēka pamattiesības.

13. Saeimas laikā es vairākkārtīgi tiku pēc statistikas atzīta par aktīvāko debatētāju. Kopējais manis iesniegto priekšlikumu, parakstīto jautājumu un pieprasījumu skaits ievērojami pārsniedz vidējo produktivitātes atzīmi Saeimas deputātam. Tātad, jā... par to, ka mans darbs Saeimā nesa augļus, liecina arī vairāki atbalstītie priekšlikumi, konkrēti Covid izplatības laikā, tas ir, bezmaksas psihologa palīdzība Covid skartajiem cilvēkiem un, kas ir šobrīd ļoti būtiski, vidēji smaga vakcīnu radītā kaitējuma atlīdzināšana. Ja es nebūtu ierosinājusi un aizstāvējusi šādus priekšlikumus, vēl esot pie tiesībām to darīt pirms izslēgšanas, likumi būtu savādāki. Tāpēc nav pamata apgalvojumam, ka viens deputāts ir maznozīmīgs lielums.

Tāpat nav pamata apgalvojumam, ka es kā opozīcijas deputāts pandēmijas laikā esot vēlējusies izrādīties ar atšķirīgu viedokli. Mana pārliecība jau kopš mana darba sākuma tika skaidri demonstrēta manos priekšlikumos un deputātu jautājumos par vakcināciju un epidemioloģisko drošību vēl 12. Saeimā, kurā jau tad uzstāju uz vakcinācijas brīvprātīgumu. Pierādījums tam ir likumprojekts 1018/Lp12 2018. gada 12. aprīļa sēdē trešajā lasījumā, daļēji atbalstīts priekšlikums, Jūlija Stepaņenko, ka medicīniskās manipulācijas var tikt veiktas tikai ar pacienta informētu piekrišanu. Tas nozīmē, ka maniem vēlētājiem, kuri turpināja mani atbalstīt arī darbam uz 13. Saeimu, bija skaidra mana nostāja vakcinācijas jautājumā, un es nemēdzu mainīt viedokli un pārliecību.

Un vēl. Lai pierādītu to, ka mans konkrētais darbs arī 13. Saeimā Covid infekcijas izplatības laikā, aizstāvot cilvēktiesības, bija patiess, var tātad sniegt datus par to, ka es joprojām turpinu palīdzēt juridiski cilvēkiem administratīvajās tiesās,

aizstāvēt viņu tiesības atlaišanas situācijās. Kā zvērināts advokāts ar orderi es piedalos divās konkrētās lietās Pro Bono, ko es varu arī apliecināt.

Tātad, Saeimas deputāta darbs, kā mēs zinām, ir padarīts maksimāli ērts. Mēs zinām, ka Saeimas deputātiem ir autostāvvietas, viņiem ir dators, kabinets, konsultanti un ļoti atsaucīgi Saeimas darbinieki un viņu uzdevums ir nodrošināt visas iespējas deputātu darbam, tikai tāpēc, ka likumdevējam, pildot savus pienākumus tautas priekšā, lai tam nebūtu neviens šķērslis, kas aizkavētu vienu konkrētu deputātu balsot, debatēt, sniegt priekšlikumus un pildīt citus uzdevumus savu vēlētāju labā. Saeimas deputātu vairāk kā kādu citu personu sargā likums, lai pēc iespējas novērstu vēršanos pret viņu, lai viņš varētu pasargāt tieši tautas viedokli, jo tas deputāta uzdevums... viņa funkcijas ir tas virsmērķis, kāpēc deputāts tiek pasargāts, nevis tieši deputāta personība vai deputāta īpašais statuss. Tas, ko viņš nes uz Saeimu, tās viņa tiesības un tā viņa pārstāvība ir tas, kas tiek sargāts. Un vēlētāju daļa, kuru viņš pārstāv, tās daļas intereses tiek nodrošinātas caur deputāta aizsardzību.

Neļaujot man strādāt laika posmā no 15. novembra līdz 1. aprīlim 2022. gadā, pildīt būtiskākos deputāta uzdevumus – balsot, debatēt – tika būtiski ietekmētas manu 99 tūkstošu vēlētāju intereses vispārīgos jautājumos un īpaši tās sabiedrības daļas intereses, kura likumīgi izvēlējās nevakcinēties. Uzsveru, ka cienot mediķu darbu un to cilvēku pārliecību, ka vakcinācija ir vienīgais risinājums pandēmijas laikā, es, kā jau sacīja mans pārstāvis, nevienā no savām publiskajām runām vai rakstiem neaicināju cilvēkus nevakcinēties, ievēroju likumu, un šo te ierobežojumu laikā es nevienu reizi netiku sodīta par kāda ierobežojuma pārkāpšanu, bet atkārtoti uzsvēru, ka vakcinācijai ir jābūt tikai brīvai cilvēka izvēlei visās manās publiskajās runās, runājot par vakcināciju.

Es uzskatu, ka mediķu profesionālais viedoklis, kurš izskanēja šī tiesas procesa laikā un viedoklis par to, ka vakcinācijai būtu jābūt obligātai šādā situācijā, nebūtu objektīvi vērtējams, jo tas nav sabalansēts ar citiem dzīves apstākļiem. Tieši tāpat mēs varam jautāt galvas smadzeņu ķirurgam, vai būtu jānēsā kaskas visu laiku, un viņš, redzot tās šausmas, kas ir viņa darbā pieredzētas, noteikti teiktu, ka visiem tās būtu jāvalkā, nākot ārā no mājas.

Sākoties otrai ārkārtas situācijai 2021. gada 9. oktobrī es kā deputāts sāku saņemt milzīgu daudzumu vēstuļu un zvanu no Latvijas iedzīvotājiem ar lūgumu, kā likumdevējam pasargāt viņus no obligātās vakcinācijas. Es uzklaušīju ļoti daudzus stāstus, iedziļinājos ļoti daudzās situācijās, lai saprastu, ka tas, ko ieplānojusi un īsteno valdība un Saeima attiecībā uz nodarbinātību, ir nepareizi. Cilvēki bija iebiedēti, salauzti no nomākti un ļoti daudzi, un tie ir tūkstoši, bija spiesti doties vakcinēties, neskatoties uz konkrēti pastāvošo slimošānu, saaukstēšanos vai Covid un apzinātiem riskiem, piemēram, mijiedarbība ar citām zālēm, trombembolijas riskiem vai citām saslimšanām. Šāda valdības rīcība, neliekot izvērtēt cilvēku veselības stāvokli pirms

vakcinācijas veikšanas, kā mēs arī dzirdējām sēdes laikā, varēja kļūt par iemeslu daudziem sarežģījumiem cilvēku dzīvēs.

Dodot svinīgo solījumu, es apņēmos savus pienākumus pildīt godprātīgi un pēc labākās apziņas un es nekad neesmu melojusi saviem vēlētājiem un uzskatu, ka likuma mērķis piespiest mani stiprināt uzticību tādiem valdības lēmumiem, kurus es pati no sirds uzskatīju par nepareiziem, nozīmē piespiest mani rīkoties pret Latvijas tautai doto solījumu.

Un ja mēs runājam par to, ar ko deputāts izvēlas solidarizēties tādā vai citādā jautājumā, tad savas pārlicības dēļ es attiecīgi izvēlējos solidarizēties ar to sabiedrības daļu, kura tika pakļauta šai piespiedu vakcinācijai. Man bija liegta iespēja turpināt pārstāvēt tādu cilvēku intereses un tiesības Saeimā, kuri tika pakļauti ekonomiskajiem ietekmes līdzekļiem nevakcinēšanās dēļ. Viņi ar šī likuma stāšanos spēkā zaudēja savu balsi Saeimā un, kā sacīja Saeimas pārstāvis, būtisko funkciju – debatēšanu un balsošanu. Pieļaujot šāda likuma stāšanos spēkā, tika pieļauta četru koalīcijas frakciju faktiskā izrēķināšanās ar aktīvāko opozīcijas deputātu, kuru Juris Rancāns nosauca par koalīcijas lēmumu un politisku izšķiršanos.

Turklāt ir jāievēro, ka tas notika arī priekšvēlēšanu gadā. Visu pirmo ceturksni 2022. gada sākumā – pirmos trīs mēnešus mani vēlētāji neredzēja mani Saeimas tribīnē, ne attālināti, nedzirdēja manas runas, neredzēja manu darbu un es pilnībā tiku izņemta no publiskās telpas. Solidarizēšanās ar sabiedrību kolektīvo iesniegumu portālā manabalss.lv no 18. augusta līdz 12. novembrim tā arī tomēr netika savākti nepieciešamie 10 tūkstoši paraksti obligātai deputātu vakcinēšanai. Turpretī par brīvprātīgu vakcināciju tajā pašā vietnē tika savākti 57 154 paraksti.

Runājot par epidemiologu norādījumiem, kuri tika sniegti Saeimai 2021. gada augustā, es vēlos piezīmēt, ka Saeima, pretēji epidemiologu norādījumiem par vēlamo attālināto darbu, tomēr sāka klātienē darbu 2021. gada 2. septembrī bez maskām, bez distances, nepārbaudot ar testiem vakcinētos deputātus, bet tikai nevakcinētos. Sēdes notika vēl 9., 16., 23., 30. septembrī un 7. oktobrī klātienē, līdz kāds vakcinēts deputāts, Mārtiņš Bondars, un tas ir zināms no publiskās informācijas, nāca klajā ar paziņojumu, ka ir inficējies ar Covid. Līdz ar ārkārtējas situācijas izsludināšanu, arī Saeima no 4. oktobra atnāca, atsāka sanākt tikai uz attālinātajām sēdēm platformā e-Saeima un turpināja tā strādāt līdz pat 4. martam 2022. gadā. Attiecībā pret deputātu darbu jau pastāvēja izstrādāts risinājums e-Saeima, līdz ar to, pretēji pieaicināto personu paustajam, nepastāvēja tāda ārkārtas situācija 2021. gada novembrī Saeimas darbā, kura varētu likt deputātiem steidzami rīkoties, pieņemot šādus deputāta darba ierobežojošus likumus steidzamības kārtā.

Būtiski ir uzsvērt, ka likuma pieņemšanas brīdī, pretēji dzirdētajam Satversmes tiesas sēdē, neviens no epidemiologiem, ko var secināt no komisijas protokoliem 2. novembrī un 9. novembrī, runājot par Aizsardzības komisijas sēdēm, neminēja, ka

Latvijā esot unikāla situācija ar Covid-19 saslimstību. Pārbaudot dzirdēto, man ir nācies secināt, ka 2021. gada novembrī Latvija nav bijusi unikāla valsts pasaulē un pat ne Eiropā saslimstības ziņā. Tai noteikti priekšā bija Lietuva, kura nepieņēma šādu likumu un neierobežoja deputātus šādā veidā.

No komisijas protokoliem ir secināms, ka 2. novembrī Jurijs Perevoščikovs norādīja uz saslimstības samazinājumu par 2 procentiem, nenovērojot pieaugumu attiecībā uz saslimšanas gadījumiem. „Pašreiz,” viņš teica, „ir sasniegta noteikta situācijas stabilizācija, plato līmenis, bet kopējā situācija ir epidemioloģiski trausla.” 30. novembrī, jau pēc tam, kad es tiku atstādināta no darba komisijas sēdē, Perevoščikovs par vīrusa izplatību norādīja: „nevakcinēto vidū pieaugums ir 9,7 procenti, bet vakcinēto vidū – 13,4 procenti.” Tas ir...

A. Laviņš.

Stepaņenko kundze, es pārtraukšu jūs... cik vēl ir nepieciešams laiks?

J. Stepaņenko.

Piecas minūtes, lūdzu, godātā tiesa.

A. Laviņš.

Piecas minūtes. Labi. Piešķiram.

J. Stepaņenko.

Kā mēs varam secināt, vakcinācija nepasargāja no inficēšanās un citu cilvēku aplipināšanas. Bet, atgriežoties sabiedriskā dzīvē, aktīvi kontaktējoties savā starpā vakcinēto cilvēku vidū, vīrusa izplatība pieauga. Ierobežojumu laikā lielākā uzmanība bija veltīta tieši nevakcinēto cilvēku kustības un kontaktēšanās kontrolei, bet vakcinētie cilvēki netika testēti un manis atstādināšanas brīdī jau pastāvēja nevakcinēto cilvēku kustības ierobežojumi. Līdz ar to atbildētāja rīcībā ir neobjektīvi dati.

Deputāte Stepaņenko, kura attālināti balsoja Saeimas 12. novembra sēdē par konkrēto likumprojektu, epidemioloģiski ne ar ko neatšķīrās no deputātes Stepaņenko, kura 15. novembrī tieši tajā pašā attālinātajā platformā e-Saeima.lv sēdē tika atslēgta no Saeimas sistēmas. Un, tā kā mans darbs nebija saistīts ar kontaktēšanos, tad tika ierobežota arī mana personiskā dzīve, ko pieaicinātās personas pamatoja ar iespēju man kā sabiedrības loceklim kādu inficēt.

Norādu godātai tiesai, ka neviens no maniem tuviniekiem vai tiem, cilvēkiem, ar kuriem es ļoti ierobežotā veidā kontaktējos, ierobežojumu laikā nav ticis hospitalizēts vai kā savādāk bijis pieredzējis smagu saslimšanas gaitu. Līdz ar to nav pamats uzskatīt, ka es varēju būt drauds sabiedrībai.

Un ja runājam visbeidzot par situāciju no 1. marta līdz 1. aprīlim, kad tika atcelti visi ierobežojumi. Mēs redzam, ka konkrētie apstākļi, kuri pastāvēja valstī, atcelta ārkārtas situācija, tie darbojās pretēji likuma mērķim, jo neviens no četriem likumā norādītajiem mērķiem nevarēja pat tikt izpildīts, ņemot vērā valstī esošo situāciju, tātad atceltos ierobežojumus un cilvēku kontaktēšanos.

Un, oponējot no Saeimas saņemtā viedokļa pārstāvja pamatotībai, es vēlos norādīt vēlreiz, ka tātad Saeima darbojās trijos režīmos – hibrīdrežīms, kā jau mēs dzirdējām... no dažādām telpām, e-Saeima un parastais režīms. Nav pamata uzskatīt, ka hibrīdrežīms, deputātiem atrodoties dažādās telpās, pēc 1. marta, ja tas būtu bijis nepieciešams, nav iespējams risinājums, jo tehniski to bija iespējams nodrošināt pirms e-Saeimas pastāvēšanas. Tātad, Saeimas tehniskās iespējas nevar būt par iemeslu Saeimas deputātu pamattiesību ierobežojumiem.

Un visbeidzot par likumprojekta pieņemšanas gaitu. Neliela piezīme. 12. novembrī šis likums tika pieņemts un izsludināts 15. novembrī, tātad stājās spēkā 15. novembrī un šo likumu nav bijis iespējams izpildīt tam deputātam, kurš šī likuma pieņemšanas brīdī nebija vakcinēts, pārslimojis vai nebija saņēmis attiecīgo tātad atļauju atlikt vakcināciju.

Pretēji tam, ko mēs arī dzirdējām no Veselības ministrijas pārstāvja par to, ka četrās darbadienās bija iespējams tikt uz šo konsīliju, no Veselības ministrijas datiem mājaslapā „Informācija darba devējam” ir sniegta informācija, ka divu darbadienu laikā ir tikai iespējams ievadīt jau gatavo konsīlija secinājumu sistēmā. Tas nozīmē, ka darbadienu skaits, kurš pastāvēja no 12. līdz 15. novembrim, nebija pietiekošs, lai pat gribot izpildīt šo likumu, Saeimas deputāts to būtu varējis izdarīt.

Līdz ar to ir secināms, ka šis likums ir speciāli sastādīts priekš tiem deputātiem, kuri likuma pieņemšanas brīdī nebija vakcinēti.

Es uzskatu, ka šis likums ir nepamatoti ierobežojis manas pamattiesības un bijis nesamērīgs un, protams, leģitīmi mērķi šajā likumā nav saskatāmi vispār.

Paldies.

A. Zvejsalnieks.

Godātā tiesa, atļaujiet burtiski tikai vienu teikumu.

Arī attiecībā uz sprieduma taisīšanu... ja tiesa nolems šo normu atzīt par spēkā neesošu, tad, atbilstoši Satversmes tiesas likuma 31. panta 12. punktam, lūdzu arī norādīt uz Saeimas pienākumu novērst šīs te sekas pieteicējai tātad attiecībā uz darba samaksas izmaksu...

A. Laviņš.

Paldies par jūsu debašu runu.

Vārds debatēs Saeimas pārstāvim. Lūdzu, Krūmiņa kungs.

T. Krūmiņš.

Paldies, godātā tiesa!

Lai lieki neatkārtotos un lai vēlreiz neminētu to, ko jau Saeima minēja atbildes rakstā un ko arī uzaicinātās personas minēja sēžu laikā, šodien vēlos akcentēt, respektīvi, Saeimas ieskatā būtiskus apsvērumus.

Tā ir situācijas nopietnība 2021. gada novembrī, regulējuma pieņemšanas gaita, likuma mērķis, apstrīdētās normas tvērums, 5. apsvērums ir atalgojuma jautājums, secīgi vakcīnu drošums, blaknes, efektivitāte, kā 7. apsvērums vēlos akcentēt izņēmumu saņemt tomēr konsīlija speciālistu atzinumu, 8. – situācijas nopietnību 2022. gada martā, alternatīvo līdzekļu neefektivitāte un visbeidzot tomēr samērīgums starp pieteicējas un sabiedrības interesēm.

Vispirms par situācijas nopietnību 2021. gada rudenī.

Publiski pieejamie dati liecina, ka situācija pasliktinājās jau sākot ar 2021. gada jūlija mēnesi. Uz to arī norāda Slimību profilakses un kontroles centrs savā 16. augusta vēstulē Saeimas Prezidijam un citastarp jau toreiz kā vienu no ieteikumiem izvirzot vakcinācijas vai pārslimošanas sertifikātu uzradīšanu darbam Saeimā, ne tikai Saeimas deputātiem, bet arī visiem Saeimas darbiniekiem un apmeklētājiem. 4. oktobrī pie valdības vērsās Latvijas Ārstu biedrība un Latvijas Jauno ārstu asociācija, aicinot valdību steidzīgi un nekavējoties pieņemt radikālus lēmumus, pretēji valsts saskartos ar veselības sistēmas sabrukumu. Minētajā vēstulē arī ir norādīts, ka novēlota rīcība jau šobrīd ir pieļāvusi nekontrolētu vīrusa izplatību sabiedrībā un ka lēmums par obligāto vakcināciju ir pareizs, diemžēl ļoti novēloti.

9. oktobrī valdība izsludināja ārkārtējo situāciju no 11. oktobra un citastarp jau šajā te rīkojumā tika noteikts valsts amatpersonu pienākums darbam uzrādīt sadarbspējīgu vakcinācijas vai pārslimošanas sertifikātu. Arī visas tiesas sēdē uzklusītās pieaicinātās personas bija vienisprātis par situācijas kritiskumu tieši rudenī, oktobrī un novembrī 2021. gada. Īpaši vēlos uzsvērt Zariņa kunga aprakstīto situācijas dramatiskumu par to, ka jau tolaik tika apspiesti noteikta veida algoritmi priekš situācijas, par laimi, protams, tas nepienāca, bet bija skaidrs noteikts algoritms, kurā brīdī konkrētas personas ārstēt un kuras tomēr neārstēt, priekšroku dodot tiem, kuriem ir lielāka iespēja izdzīvot. Es domāju, ka tas izsaka visu par situācijas nopietnību 2021. gada rudenī.

Otrs apsvērums ir par regulējuma pieņemšanas gaitu. Es domāju, ka arī par šo jautājumu, it īpaši par steidzamību nevar būt nekādu šaubu tieši apstrīdētā regulējuma kontekstā. Nozares speciālisti aicināja pieņemt gan valdību, gan arī likumdevēju steidzamus un radikālus lēmumus.

No Rancāna kunga dzirdējām, ka steidzamība tika noteikta tieši ņemot vērā kritisko epidemioloģisko situāciju valstī. Likumdevējam faktiski bija izvēle, Rancāna kunga vārdiem, vienā svaru kausā likt cilvēku dzīvības, otra svaru kausā likt tomēr

Saeimas deputātam lai gan būtiskus ierobežojumus, tomēr tas nebija dzīvības un nāves jautājums.

Neskatoties uz šo te steidzamību likumprojekta pieņemšanas gaitā, tomēr tika uzklautas arī vairākas personas, tajā skaitā konsultantu un epidemiologu viedokļi.

Jāuzsver, ka arī Satversmes tiesa tā saucamajā tiešsaistes un klātienē azartspēļu lietā ir atzinusi, ka reaģējot uz Covid-19 pandēmijas radītajiem cilvēku veselības un dzīvības, kā arī veselības aprūpes sistēmas apdraudējumiem, likumdevējam bija jārikojas ātri, proti, valstij bija pienākums rīkoties operatīvi un efektīvi, lai novērstu pandēmijas tālāku izplatību un tādējādi aizsargātu arī sabiedrības intereses. Minētais godātās tiesas princips ir tā saucamais piesardzības princips, ka valstij jau laikus ir pienākums veikt efektīvus un samērīgus pasākumus nolūkā nepieļaut kaitējuma iestāšanos. Saeimas ieskatā šim te piesardzības principam bija jo īpaši būtiska nozīme tieši konkrētajā brīdī, ka būtiskais kaitējums jau faktiski bija iestājies. Šādā unikālā un neskaidrā situācijā likumdevējam bija tiesības pieņemt lēmumus, kas ir balstīti uz saprātīgu pieņēmumu, vērstu uz pamattiesību aizsardzību. Šajā sakarā Saeima kategoriski nevar pievienoties pieteicējas pārstāvja savā veidā pat diemžēl ciniskajam salīdzinājumam, ka konkrētajā brīdī taču valstī neiebruka agresora karaspēks un attiecīgi nebija nepieciešamība pēc tik straujas likumdevēja rīcības. Atgādināšu, ka 2021. gada oktobra beigās un novembra sākumā no Covid kā pamatdiagnozes, to mēs arī dzirdējām pieaicināto personu starpā, ik dienu mira vairāki desmiti cilvēku. 17. novembrī 79 cilvēki vienā dienā. Saeimas ieskatā tas attaisnoja likumdevēja saprātīgu, ātru un arī izlēmīgu rīcību.

Runājot par likuma mērķi kā trešo apsvērumu, Saeima nenoliedz, ka likuma mērķis sākotnēji bija pavisam cits, noteikt tikai drošus apstākļus Saeimas klātienē un Saeimas komisiju sēdēs. Ierobežojums tika sākotnēji plānots tikai attiecībā uz klātienē sēdēm. Tomēr apzinoties šo te kritisko situāciju, kas valstī valdīja, tomēr politisko diskusiju rezultātā tika atzīts, ka arī šim te mērķim ir jābūt daudz plašākam. Valstī tik kritiskā situācijā nebija iespējams vairs fokusēties tikai šauri uz viena neliela šī te mērķa būtību. Bija jādomā daudz plašāk. Un apstrīdētā regulējuma mērķis arī bija daudz plašāks, domājot par sabiedrības veselības un drošības interesēm, par veselības iestāžu pārslodzes mazināšanu, par infekcijas izplatības mazināšanu, un galu galā arī par sabiedrības uzticības vairošanu valsts varai. Par šo mērķu būtiskumu un leģitimitāti arī uzklautās personas bija vienprātis.

Ceturtais apsvēruma ir par apstrīdētās normas tvērumu. Saeimas ieskatā jau apstrīdētā regulējuma pieņemšanas gaitā nebija nekādu šaubu par to, kādas tiesības Saeimas deputātam tiek saglabātas un kādas tiek atņemtas. Uz to norāda apstrīdētā likuma 1. pants, kas skaidri noteica, ka pagaidu papildu prasības tiek noteiktas attiecībā uz Saeimas deputātu dalību Saeimas, Saeimas komisiju, speciāli izveidoto komisiju, apakškomisiju, deputātu grupu, deputātu darba grupu, Frakciju padomes, Saeimas

Prezidija sēdēs, citos Saeimas vai Saeimas struktūrvienību organizētos pasākumos, kā arī Saeimas ārpolitiskajā darbā. Šis kopums tika arī definēts kā Saeimas darbs. Pārējās likumā tieši neminētās deputāta tiesības tomēr tika saglabātas un uz to konsekventi arī pieteicējai norādīja Saeimas Juridiskais birojs gan 2021. gada 15. novembrī, gan arī jau vēlāk 2022. gada 8. martā.

Piektkārt, par atalgojumu. Jāakcentē, ka šis jautājums apstrīdētā regulējuma gaitā tika izdiskutēts. Par to bija politiska diskusija un izšķiršanās tomēr beigās bija atalgojumu nesaglabāt. Jā, sākotnēji bija arī normas redakcija, kas paredzēja saglabāt, vai, precīzāk, atņemt Saeimas deputātam atalgojumu 20 procentu apmērā par katru kavēto klātienēs sēdi, tomēr ņemot vērā, ka šie te mērķi mainījās, bija arī loģiski, ka Saeimas deputāta atalgojums netiek saglabāts pilnā apmērā. Kā to norādīja Rancāna kungs, ja, ieviešot būtiskus ierobežojumus un prasības sabiedrībai, Saeimas deputāti šādus ierobežojumus un prasības neattiecinātu arī paši uz sevi, tas būtiski negatīvi ietekmētu sabiedrības uzticēšanos valsts varai. Vēl jo vairāk, Rancāna kungs norādīja, ka šādos apstākļos būtu nepieņemami, ka Saeimas deputāts nepildītu ar likumu noteiktās prasības, bet vienlaikus tomēr saņemtu arī atalgojumu. Saeimas darbā deputāts izvēlējās nepiedalīties un attiecīgi arī deputātam netika saglabāts atalgojums.

Arī vairākas pieaicinātās personas vērsa godātās tiesas uzmanību uz Saeimas deputāta lomu un nozīmi tieši priekšzīmes rādīšanā tik kritiskā brīdī, kādā Latvijas sabiedrība atradās 2021. gada rudenī. Jurijs Perevoščikova vārdiem: tauta seko līderiem un labiem piemēriem. Ja deputātam, kurš apzināti nepilda likuma prasības, atalgojums tiktu saglabāts, tautas uzticēšanās valsts varai tik kritiskā brīdī tiktu mazināta. Likumdevējs šādu iznākumu nevarēja atļauties. Tas vienkārši nonāktu tiešā pretrunā ar pašu likuma mērķi vairot šādu te uzticību.

Kā sesto punktu vēlētos akcentēt aspektu par vakcīnu drošumu, to juridisko statusu, blaknēm un efektivitāti. Arī par šiem jautājumiem pieaicinātajām personām nebija nekādu domstarpību. Par juridisko statusu gan Veselības ministrijas pārstāvis, gan Perevoščikova kungs norādīja, ka visas pieejamās vakcīnas bija attiecīgi reģistrētas un apstiprinātas lietošanai Eiropas Savienībā, tajā skaitā, protams, Latvijā. Visām vakcīnām bija veikti klīniskie pētījumi, bez kuriem neviena vakcīna nemaz nevar tikt reģistrēta.

Attiecībā uz drošumu un blaknēm Perevoščikova kungs, arī Zariņa kungs uzsvēra, ka nav šaubu par vakcīnu drošumu. Protams, kā jebkura cita vakcīna, kā jebkuras zāles, arī Covid-19 vakcīnai bija noteikta veida riski attiecībā uz blakusparādībām, tomēr no visām pieaicinātajām personām mēs dzirdējām, ka šie riski ir ļoti, ļoti minimāli.

Īpaši vēlos uzsvērt Veselības ministrijas pārstāvja sniegtos datus. Līdz šī gada 14. jūlijam tika saņemti Zāļu valsts aģentūrā 3500 iesniegumi par iespējamām blaknēm un to sakarā izmaksājamo kompensāciju. No 3500 iesniegumiem tikai četros gadījumos

kompensācija ir izmaksāta. Turpretī, līdz tam pašam brīdim, 14. jūlijam, Latvijā tika izlietoti 2,9 miljoni vakcīnu devu. Četri apmierināti pieteikumi par blakusparādībām, un 2,9 miljoni izlietotu vakcīnu devu. Tas ir 0,000001 procents.

Arī par vakcīnu efektivitāti pieaicinātajiem ekspertiem nebija šaubu. Visprecīzāk šo efektivitāti raksturoja Perevoščikova kungs, norādot, ka vakcīnu efektivitāti faktiski nosaka trīs parametri: iespēja inficēties, iespēja saslimt smagi un iespēja nomirt. Un visos rādītājos vakcinētajai personai tā uzrāda būtiski labākus rādītājus. Risks inficēties vakcinētam cilvēkam ir 2,6 reizes mazāks, risks nonākt slimnīcā ar smagu saslimšanu ir 4,5 reizes mazāks, savukārt attiecībā uz pašu būtiskāko rādītāju, iespēju nomirt, starpība ir vēl izteiktāka. Vakcinētai personai ir 9,4 reizes mazāka iespēja nomirt nekā nevakcinētai.

Tas viss pierāda, ka vakcīnas bija efektīvas. Kā to norādīja arī Perevoščikova kungs, ja vakcīnas netiktu izmantotas, slimnīcu noslogojums būtu tik liels, ka tiktu izraisīta krīze. Mirušo skaits būtu daudzārt lielāks. Matemātiski tas aprēķins ir nosacīti vienkāršs – 9,4 reizes lielāks.

Gan Zariņa kungs, gan Perevoščikova kungs, arī Veselības ministrijas pārstāvis vienprātīgi uzsvēra tieši vakcinācijas būtisko lomu Covid-19 pandēmijas apkarošanā. Dzirdējām, ka no medicīniskā viedokļa tieši obligāta vakcinācija pilnīgi visiem sabiedrības locekļiem būtu tas ideālais variants un ka bija jāizmanto katra izdevība, lai vakcinētos. Šajā ziņā Zariņa kungs kā jomas speciālists, kurš a Covid-19 slimiem pacientiem saskaras ikdienā, bija īpaši kategorisks. Viņš norādīja, ka jā, arī viens Saeimas deputāts var radīt sociālo spriedzi, sociālo nestabilitāti un ietekmēt vīrusa izplatību. Arī Perevoščikova kungs apstiprināja: jo vairāk kolektīvā ir nevakcinētu personu, jo lielāka iespēja ir vīrusam izplatīties.

Kā septītais Saeimas apsvēruma, iespējams, Saeimas ieskatā pats būtiskākais apsvēruma ir par apstrīdētajām normām ietverto izņēmumu tomēr saņemt speciālista vai konsilija atzinumu un turpināt piedalīties Saeimas darbā. Šajā sakarā būtiski ir vismaz trīs apstākļi:

Pirmkārt, kā to ir atzinusi gan Vācijas Federālā Konstitucionālā tiesa, gan Eiropas Cilvēktiesību tiesa lietā „Vavrička un citi pret Čehiju”, apstākļi tieši saņemt speciālista vai konsilija atzinumu par vakcinācijas atlikšanu ir tiešā veidā salāgots ar šīm te personas pamattiesībām. Citiem vārdiem, personas intereses šādā te situācijā tiek salāgotas ar plašākas sabiedrības interesēm. Ja personai ir objektīvi iemesli, kādēļ tā vēlas atlikt vakcināciju, šāda iespēja pastāv.

Otrkārt. Pirmās tiesas sēdes laikā skaidri varēja dzirdēt arī pieteicējas, nu, jāsaka, kļūdaino izpratni par iespējām vērsties un saņemt šādu te speciālistu un konsilija atzinumu. Proti, uz Saeimas jautājumu, vai pieteicēja vērsās pie speciālista vai konsilija, lai šādu atzinumu saņemtu, pieteicēja norādīja... un es citēju: „ja mēs runājam par konkrēti manu pienākumu mēģināt pierādīt konsilijā to, ka mana veselība nav

savietojama ar konkrēto vakcīnu, nozīmē to, ka man ir principā jāriskē ar savu veselību, lai uz sevis pierādītu, ka vakcīna nav bīstama vai ka vakcīna ir bīstama. Šajā gadījumā pienākums uzliktais man ar šo likumu uzliek man par vēl īpašu papildu pienākumu uz sevis notestēt šīs vakcīnas drošumu vai nedrošumu.” Cilvēciski pieteicēju par šādu kļūdainu nostāju var arī saprast, bet juridiski tomēr nē. Lai saņemtu speciālista vai konsīlija atzinumu par vakcinācijas atlikšanu uz noteiktu laiku, nav nepieciešams, kā to norādīja pieteicēja, uz sevis notestēt šīs vakcīnas drošu vai nedrošumu. Kā dzirdējām no Zariņa kunga, šādu atzinumu sniedz, izvērtējot konkrētās personas slimības vēsturi, nepieciešamības gadījumā tiek veikti kaut kādi papildu izmeklējumi, bet netika norādīts, ka ir nepieciešams notestēt uz sevis vakcīnas drošumu vai nedrošumu.

Un treškārt šajā sakarā ir jānorāda, ka, iespējams, tieši šīs kļūdainās izpratnes dēļ pieteicēja, kā to noskaidrojām, nemaz nevērsās pie speciālista vai konsīlija, lai šādu te atzinumu saņemtu. Ne pirms apstrīdētās normas spēkā stāšanās, ne arī pēc. Šāda pieteicējas rīcība nav saprotama vēl jo vairāk tā iemesla dēļ, ka šādu atzinumu, kā dzirdējām, konkrētajā brīdī bija iespējams saņemt vien dažu dienu laikā.

Kā astotais punkts, ko Saeima vēlētos akcentēt, ir situācijas nopietnība arī 2022. gada martā. Saeimas ieskatā pastāvēja objektīvi iemesli arī 2022. gada martā, lai apstrīdētajā normā ietvertu ierobežojumu saglabātu, neskatoties uz ārkārtējās situācijas beigām. Kā to uzsvēra Perevoščikova kungs, 2022. gada sākumā valdīja liela nenoteiktība. Covid-19 vīrusa delta paveids turpināja dominēt, vienlaikus parādījās arī omikrona paveids, pacientu skaits stacionāros strauji nesamazinājās. Olsenas kundzes vārdiem, bioloģiski ar 2022. gada 1. martu vīrusa izplatība neapstājās. Vīrusa izplatības risks vēl joprojām bija pietiekams, un neviens nevarēja paredzēt, kā vīruss attīstīsies tālāk. Un arī šodien, kā mēs dzirdējām no Zariņa kunga, mēs nevaram simtprocentīgi apgalvot, ka vīruss neattīstīsies tālāk. Tas vien, ka ārkārtējā situācija tika izbeigta, nenozīmē, ka likumā ietvertie mērķi, apstrīdētās normas mērķi būtu zaudējuši savu nozīmi. Šajā sakarā Saeima pilnībā pievienojas Zariņa kunga teiktajam, ka nav tādu kritēriju vai algoritmu, kas varēja konkrētajā situācijā pateikt, kā vislabāk rīkoties, saglabāt ierobežojumus vai nē. Tas tikai apstiprina Saeimas saprātīgu rīcību arī pēc ārkārtējās situācijas beigām – pavisam uz neilgu brīdi, uz mēnesi, tomēr saglabāt apstrīdētajā normā noteiktās prasības. Ņemot vērā šo te unikālo, neskaidro situāciju, arī likumdevējs saprātīgi paļāvās, ka pieņemtie lēmumi ir sabiedrības un veselības drošības interesēm visatbilstošākie lēmumi.

Ir jānorāda, ka arī Satversmes tiesa gan tā saucamajā lielo lielveikalu lietā, gan arī attālināto mācību lietā ir secinājusi, ka tas vien, ka valstī nav izsludināta ārkārtējā situācija, vēl nenozīmē, ka vairs nepastāvētu tādi būtiski draudi personu veselībai un labklājībai, kuru novēršanai ir nepieciešama steidzama valsts rīcība. Covid-19 pandēmijas radītajiem apstākļiem ir raksturīga nenoteiktība un salīdzinoši straujas pārmaiņas.

Tādējādi Saeimas ieskatā, ņemot vērā šo te vēl joprojām valdošo nenoteiktību, 2022. gada martā pastāvēja objektīvi iemesli šo te ierobežojumu vēl pavisam uz neilgu laiku saglabāt. Un vēl jo vairāk par to liecina Saeimas lēmums tomēr atsākt arī klātienēs sēdes, tajā pat laikā noteikt arī ļoti stingras prasības valkāt maskas, ievērot distancēšanos un šāds te lēmums tomēr arī nesa paaugstinātu risku personām tikt inficētām.

Par iespējamiem alternatīviem līdzekļiem, kā devīto apsvērumu. Arī pieaicināto personu starpā valdīja uzskats, vienots uzskats, ka testēšanos nevar uzskatīt par alternatīvu pamattiesības mazāk ierobežojošu līdzekli, kas būtu tikpat efektīvs kā vakcinācija. Kā to norādīja Veselības ministrijas pārstāvis, testēšana nevar aizvietot vakcināciju. Tas varētu tikai būt kā papildu līdzeklis, lai efektīvāk apkarotu vīrusu, bet atšķirībā no vakcīnas testēšana parāda tikai inficēšanās faktu, bet neizveido organismā imunitāti, kas spēj cīnīties pret vīrusu. Arī Perevoščikova kungs norādīja, ka vakcinācija vai pārslimošana liecina, ka personai ir izveidojusies imunitāte. Tas savukārt nozīmē, ka personai pastāv daudzkārt mazāka iespēja arī izplatīt vīrusu. Turpretī testēšanas gadījumā tas tā nav.

Tā nav tik droša alternatīva vairāku iemeslu dēļ. Piemēram, tests var būt veikts cilvēkam, kurš tik tikko ir inficējies, tests var arī neuzrādīt pozitīvu rezultātu inkubācijas perioda salīdzinoši ilgā laika dēļ. Tāpat persona var inficēties arī tūlīt pēc testēšanās, kad tests šķietami ir uzrādījis pozitīvu rezultātu.

Būtisks apstāklis šajā sakarā ir arī tas, ka tajā laikā pieprasījums pēc testiem, pēc laboratoriskiem testiem Latvijā bija ļoti liels. Publiski pieejamie dati liecina, ka tieši 2022. gada sākumā veikto testu īpatsvars bija visaugstākais pandēmijas laikā. Uz laboratorisko testu veikšanu bija jāgaida vairākas dienas, Rīgā – piecas līdz sešas dienas, citviet Latvijā – pat vairākas nedēļas.

Turklāt pastāvēja arī cilvēciskais faktors, ko uzsvēra gan Perevoščikova kungs, gan Zariņa kungs. Pat medicīnas māsa uztriepi var veikt dažādos veidos, un atsevišķos gadījumos pie nepareizi paņemtas šādas te uztriepes tests var uzrādīties negatīvs. Nemaz nerunājot par personas pašas veiktajiem tā saucamajiem ātrajiem antigēnu testiem.

Visbeidzot, runājot par samērīgumu starp pieteicējas pamattiesību ierobežojumu un plašākas sabiedrības interesēm. Saeimas ieskatā situācija tieši apstrīdētās normas pieņemšanas laikā valstī bija ļoti kritiska. Nebija nekādu šaubu par vakcināciju kā visefektīvāko līdzekli tajā laikā, lai apkarotu Covid-19 izplatību. Par to liecina arī tas, ka līdz tam īstenotie nefarmaceutiskie ierobežojošie pasākumi nebija devuši savu rezultātu.

Vēl pirms situācijas kritiskas pasliktināšanās Slimību profilakses un kontroles centrs savā 16. augusta 2021. gada vēstulē Saeimas Prezidijam norādīja „ja tas būs nepieciešams, rudenī būs jāievieš papildu epidemioloģiskās drošības pasākumi

atbilstoši epidemioloģiskajai situācijai, jo bezdarbība Covid-19 izplatīšanās ierobežošanā nebūtu attaisnojama ar to, ka cilvēkiem bija dota iespēja vakcinēties, bet viņi to neizmantoja.” Tāpat minētajā vēstulē Slimību profilakses un kontroles centrs norādīja: „ņemot vērā Saeimas ievērojamo ietekmi uz sabiedrības viedokli un attieksmi pret epidemioloģiskās drošības prasību ievērošanu, aicinām Saeimu ieviest tādas epidemioloģiskās drošības risinājumus, kas kalpotu par labas prakses paraugu sabiedrībai”.

Situācijai kritiski pasliktinoties, tieši 2021. gada oktobrī un novembrī par šādu epidemioloģisku drošības risinājumu, kas kalpoja arī par labas prakses paraugu sabiedrībai, likumdevējs citastarp izvēlējās arī apstrīdēto regulējumu un apstrīdēto normu. Tajā brīdī, ņemot vērā tā laika situāciju, likumdevējs saprātīgi paļāvās, ka šāds te veids ir piemērots un arī atbilstošs risinājums sabiedrības veselības drošības aizsardzībai.

Vēlreiz jāakcentē pieaicinātās personas, Zariņa kunga, it īpaši uzsvērtais: „arī viens nevakcinēts Saeimas deputāts varēja radīt sociālu nestabilitāti un negatīvi ietekmēt Covid-19 pandēmijas norises gaitu”.

Ievērojot minēto, Saeimas ieskatā bija un vēl joprojām ir saprātīgi secināt, ka labums, ko ieguva sabiedrība konkrētajā situācijā no apstrīdētā regulējuma, ir bijis lielāks par savā ziņā ierobežoto kaitējumu, ko no šī te regulējuma ir izjutusi pieteicēja.

Saeimas ieskatā apstrīdētā norma – likuma 2. pants – būtu atzīstams par atbilstošu gan Satversmes 96. pantam, gan arī 101. pantam.

Paldies.

A. Laviņš.

Paldies par jūsu debašu runu.

Vai izmantosiet replikas tiesības? Lūdzu!

A. Zvejsalnieks.

Jā, labprāt.

Vai te arī kaut kāds laiks tiek noteikts?

A. Laviņš.

Nē. Ir minēti desmit apsvērumi. Lakoniski. Ja jums ir replika, uz tiem varat reflektēt. Lūdzu!

A. Zvejsalnieks.

Godātā tiesa! Nu uz visiem apsvērumiem es nereflektēšu.

Attiecībā uz situācijas nopietnību.

Tātad, pirmkārt. Nopietna situācija bija visā pasaulē un faktiski Latvija bija unikāla ar tieši šādiem ierobežojumiem parlamenta locekļiem, liedzot parlamenta loceklim praktiski pilnībā piedalīties parlamenta darbā.

Un jebkurā gadījumā, izņemot tādas vispārīgas frāzes, es tā arī tiesas gaitā nesadzirdēju, ar ko šī Latvijas situācija tieši bija unikāla attiecībā pret citām valstīm, kas tieši pieprasīja nevis vispārējus ierobežojumus sabiedrībā, kas skaidrs, ka varētu būt vairāk vai mazāk efektīvi vai kaut kādā veidā ietekmēt gaitu, bet tieši konkrētus ierobežojumus demokrātiski ievēlēja parlamenta darbībai. Un tā tomēr ir ļoti ievērojama atšķirība, vai tie ir ierobežojumi, kas tieši ietekmē epidēmijas izplatību, kas vērsti uz plašu sabiedrību, vai uz ļoti ierobežotu šauru loku tikai un vienīgi uz likumdevēju, kas ir demokrātiski ievēlēts. Un šajā situācijā Latvija bija unikāla, savukārt Latvijas situācija, manuprāt, nebija unikāla ne Eiropas, ne arī visas pasaules kontekstā, jo dažādos laikos bija valstis, kur bija vairāk izplatīta šī saslimšana, kur bija mazāk izplatīta un tamlīdzīgi un nav tā, ka Latvija bija ilgstoši kaut kādā dziļā, dziļā krīzē, kas ar kaut ko stipri atšķīrās no citām valstīm, kur šādu ierobežojumu nebija.

Attiecībā uz šo te steidzamību. Nu, šeit jāsaka, ka mans godātais oponents diezgan... tomēr, teikšu tā, nekorekti izsakās ar šādām te ļoti vispārīgām un skaļām frāzēm, ka svaru kausos ir pieteicējas kaut kāds ierobežojums un otrā pusē esot cilvēka dzīvība. Nu, tas ir tomēr ļoti nekorekti, manuprāt, jo nu ir acīmredzami, ka nekādas cēloņsakarības starp pieteicējas dalību vai nedalību attālinātās tiesas sēdēs un kāda cilvēka dzīvību... nu, nav. Ne tiešas, ne netiešas cēloņsakarības. Un minēt par to, ka tajā dienā nomira 79 cilvēki... jā, tas ir traģiski, tas ir nepatīkami, tas ir ļoti slikti, bet apgalvot, ka tam ir jebkāda cēloņsakarība ar pieteicēju kaut vai attāli, kaut vai netieši nu ir vismaz nekorekti, jo ir skaidrs, ka viena pieteicēja nu nekādā veidā neietekmēja šo te situāciju.

Un, godātā tiesa, pieteicēja, kā jau es minēju vairākkārt, nekad nav vērsusies pret to, ka ar Covid būtu jācīnās, ka Covid būtu jāierobežo. Tieši pretēji, kā to arī šodien norādīja pieteicēja debašu runā, viņa kā Saeimas deputāte izvirzīja virkni priekšlikumu, arī tajā skaitā ar Covid saistīto jautājumu risināšanai, Covid ierobežošanai, piedāvāja arī alternatīvus risinājumus attiecībā uz savu situāciju, bet viņa uzskatīja, ka vakcinācija nevar tikt noteikta kā obligāta, kas valstī nebija noteikts. Un šeit teikt, ka pieteicējas rīcība kaut kādā veidā būtu veicinājusi kāda cilvēka nāvi, nu... tā nedrīkst, manuprāt, runāt.

Attiecībā uz normas mērķiem jau izteicos. Attiecībā uz normas tvērumu, ka par to neesot bijušas šaubas. Nu, atkal... kā redzam, likumprojekta 1. pants ievērojami mainās no pirmā lasījuma uz otro lasījumu un nu jāsaka, ka nekādu saprātīgu argumentāciju, kāpēc tieši tādas pilnvaras ierobežojamas, citas pilnvaras nav ierobežojamas... es tā arī neesmu sadzirdējis un kas mainītos, ja atļautu attālināti

pedalīties, piemēram, komisiju sēdēs, attālināti pedalīties Saeimas sēdēs... Kas tieši mainītos mērķu sasniegšanai likumprojektā, man īsti nav skaidrs.

Un arī, kā jau minēju, nekāds šādas situācijas izvērtējums nav bijis. Tieši otrādi, faktiski ir ignorēti, tajā skaitā Saeimas Juridiskā biroja norādījumi, ka šādi ierobežojumi nav nepieciešami. Un arī citu tiesību speciālistu, kuri bija uzklausīti attiecībā uz pirmā lasījuma redakciju, norādījumi.

Attiecībā uz argumentu par darba samaksu. Godātā tiesa, nu šeit īsti es arī neizprotu to loģiku, jo darba samaksa ir saistīta ar veiktajiem pienākumiem. Kā redzams, daļa pienākumu tiek saglabāta. Tiek saglabāti ierobežojumi. Nu, atkal nekāds izvērtējums faktiski nav noticis.

Attiecībā uz vakcīnu drošību... Godātā tiesa, manuprāt, šajā lietā nav jāspriež pa vakcīnu efektivitāti, vakcīnu drošību. Tas diez vai ir šīs tiesas uzdevums un diez vai tiesai ir medicīniskas zināšanas, un mums arī tādu nav, to noteikti var vērtēt mediķi, pētnieki un varbūt retrospektīvi to arī pētīs. Te ir jautājums par to, kāds bija personas subjektīvais uzskats tajā brīdī ar to informāciju, kāda bija viņas rīcībā. Un attiecībā uz to ir tomēr jāatceras, ka ir Satversmes 96. pants, kas ļauj personai, izņemot noteiktas situācijas, atteikties no medicīniskām manipulācijām, arī tajā skaitā, ja tās viņai pēc ārstu vairākuma viedokļa ir objektīvi nepieciešamas, tajā skaitā pat personai ir tiesības atteikties no tādām medicīniskām manipulācijām, kas tātad faktiski glābj viņas dzīvību. Tā ir personas brīva izvēle darīt to vai nedarīt. Un konkrētajā gadījumā, kā jau minēju, atšķirībā, piemēram, no tuberkulozes atklātā formā ārstēšanu, valsts nav noteikusi pienākumu vakcinēties pret Covid-19 nevienā brīdī tātad kā vispārēju pienākumu, kā obligātu pienākumu. Līdz ar to valsts faktiski atzina personas tiesības izvēlēties veikt šo medicīnisko procedūru vai neveikt.

Un šeit arī nekorekti ir atsaukties uz Vavričkas lietu, jo, pirmām kārtām, jau Vavričkas lieta bija attiecībā uz bērniem. Un, kā zināms, attiecībā uz bērniem, tātad, ņemot vērā to, ka bērns patstāvīgi šos lēmumus nepieņem, te jau mēs runājam par pavisam citiem principiem, par bērnu tiesību aizsardzības principiem... kur, jā, atsevišķos gadījumos valsts ir tiesīga tātad apiet šo te likumisko pārstāvi, vecākus, vai personas, kas viņus aizstāj, un iejaukties bērnu tiesību nodrošināšanas nolūkā. Šajā gadījumā ir runa par pieaugušu, pilngadīgu personu, kura pati patstāvīgi pieņem savus lēmumus, tajā skaitā attiecībā uz medicīniskām procedūrām. Tā kā, manuprāt, šeit tāds tiešs salīdzinājums pilnīgi noteikti nevar tikt izmantots.

Attiecībā uz tātad šo te situāciju 2022. gada martā, nu, šeit es īsti nesaprotu, kādi tad palika šie mērķi 2022. gada martā saglabāt šos ierobežojumus.

Attiecībā uz... tātad, faktiski, kā jau tas ir minēts par periodu pirms 2022. gada marta, tātad faktiski mērķa nodrošināt epidemioloģiski drošu Saeimas darbu tur faktiski nebija un attālināti... loģiski, ka nekāda apdraudējuma nav.

Tad pēc 2022. gada marta... tad nav īsti skaidra likumdevēja konsekvence. Vienlaicīgi atceļot vispārējās prasības sabiedrībā pēc šīs sertifikātu izmantošanas, atceļot pienākumu visām citām sabiedrības grupām vakcinēties, kas ir... ja pēc politikas viedokļa šī vakcinācija bija nepieciešama, tad ir skaidrs, ka pienākums vakcinēties plašām sabiedrības grupām varētu būt efektīvs un loģisks, kas tiešām var ietekmēt šo saslimšanas izplatību, tad atstāt, saglabāt... un faktiski tajā brīdī šai pieteicējai... faktiski saglabāt likumu vienam cilvēkam un minēt, ka tas var kaut kādā veidā ietekmēt saslimšanas izplatību atceļot simtiem un tūkstošiem cilvēku šīs prasības, mēs viņu saglabājam tikai vienam... nu, manuprāt, tas īsti neiztur kaut vai tādu elementāru loģisku kritiku.

Un kāds tad bija mērķis arī attiecībā....? Ja sākotnējais likumprojekta mērķis bija veicināt vakcināciju, tad kaut vai pēc tiem datiem, kas mums ir lietā, tātad pēc SPKC un Veselības ministrijas sniegtajiem statistikas datiem tad redzam, ka 2022. gada martā tā vakcinācijas aptvere ir sasniegta un būtībā jau paliek nemainīga. Un ja mēs redzam arī... tad arī attiecībā uz šo te vakcināciju 2022. gada martā tas jautājums faktiski jau ir zaudējis aktualitāti un arī vairs nav šādas publiskas kampaņas un arī tā diskusija sabiedrībā ir pierimusi. Līdz ar to kāds tad bija 2022. gada ... pēc 2022. gada marta saglabāt šo likumu un kāds tam bija mērķis? Nodrošināt epidemioloģisko drošību tikai un vienīgi Saeimas iekšienē, kad visur citur viņa vairs nav jānodrošina? Piedodiet... tad es nezinu... nu, koncerts var notikt, kur piedalās 10 tūkstoši cilvēki, bet sanāksme ar 100 cilvēkiem nevar... nu, tas īsti nav loģiski.

Un tātad beidzamais. Jau tika runāts par samērību starp pieteicējas tiesību ierobežošanu... Jā, vēl attiecībā uz testēšanu, tika daudz runāts par testēšanu. Godātā tiesa, testēšana nav aktuāla šajā gadījumā, vispār nav aktuāls apskatāms jautājums, jo runa ir par dalību attālinātās sēdēs. Nu, testēšana pirms dalības sēdē caur TV ekrānu... nu, tā vispār nav saistīta lieta. Tā kā, manuprāt, jautājums par testēšanu vai tur bija alternatīva vai nebija, faktiski nav nozīmes, jo runa ir par attālinātu darbu. Savukārt pēc 1. marta šīs te sertifikātu prasības vairs nebija nekur.

Un beidzamais attiecībā uz samērību. Šeit ir jāatceras tomēr, ka runa ir ne tikai par samērību starp vienu pašu personu, starp pieteicēju... bet šajā gadījumā ir samērīgums jāvērtē kontekstā plašākā – par pieteicēju kā Saeimas deputātu. Un šeit ir runa ne tikai par to, ka tiek aizskartas kādas pieteicējas individuālās tiesības, bet, neapšaubāmi, tiek aizskartas to personu tiesības, kuras viņu ievēlēja un faktiski tiek mainīts parlamenta sastāvs. Tātad, šeit ir runa nevis tikai par pieteicēju individuāli, bet par to, vai likumdevējs var ar savu lēmumu mainīt parlamenta sastāvu. Pie tam, faktiski šobrīd pat skaitlisko sastāvu, jo uz to brīdi pieteicēju neaizstāja cits deputāts, atšķirībā no pašvaldībām, kas bija paredzēts šajā likumā, pieteicēju cits deputāts neaizstāja un faktiski tika samazināts gan tātad tā proporcionalitāte, kāda bija starp dažādiem

politiskiem spēkiem parlamentā, gan arī parlamenta skaitliskais sastāvs. Un šeit tomēr arī tas ir jāsver svaru kausā.

Un, ja tā paskatās no sabiedrības viedokļa, no tā, vai tas veicināja uzticību sabiedrībā Saeimai, nu es to aicinātu vērtēt arī kontekstā ar Satversmes 9. pantu., kur ir norādīts, ka Saeimā var ievēlēt katru pilntiesīgu Latvijas pilsoni. Nu un tad, piedodiet, cilvēkiem, kuri nebija vakcinējušies, nu, faktiski, izlasot šo te normu, radās secinājums, ka viņš nav pilntiesīgs Latvijas pilsonis pat kādu iemeslu dēļ. Nu, manuprāt, tieši otrādi. Faktiski šeit šāds lēmums pat būtībā mazināja sabiedrības uzticību, manuprāt, Saeimai, jo nu... jā, protams, sabiedrībai ir jābūt solidārai, sabiedrībai ir jābūt... un arī Saeimas deputātiem ir jādarbojas sabiedrības un valsts labā, bet, protams, katram ir savs uzskats par to, kas ir labāk, kas ir pareizāk un kā ir labāk un kā ir pareizāk. Līdz ar to faktiski sabiedrība redzēja, ka Saeima var būtībā dažu stundu laikā pieņemt likumu, ar kuru izslēgt deputātu, kurš nepiekrīt vairākuma viedoklim no Saeimas darba. Un to var izdarīt ļoti ātri un vienkārši dažu stundu laikā.

Nu, manuprāt šeit ir jāskatās arī šādā kontekstā, ne tikai tīri vienas pieteicējas individuālas tiesības.

Paldies.

A. Laviņš.

Paldies.

Saeimas pārstāvim... vai jums būs atbildes replika? Lūdzu!

T. Krūmiņš.

Paldies.

Pieteicējas pārstāvim... bija iespēja izteikt repliku.

Arī Saeimas pusei ir pierakstīti pāris punkti, kuriem tomēr līdz galam Saeima nevar piekrist.

Jāsāk varbūt ar to, kam Saeima piekrīt. Saeima piekrīt tam, ka pieteicējas tiesības tika ierobežotas konkrētajā situācijā. Gan 96. pantā ietvertās tiesības, gan arī 101. pantā ietvertās tiesības. Tomēr tas pamatjautājums konkrētajā situācijā ir par samērīgumu. Gan 96. pantā ietvertās tiesības, gan 101. pantā ir iespējams ierobežot, neskatoties uz to, ka persona, pieteicējas pārstāvja vārdiem, būtu vai nebūtu atzīstama par pilntiesīgu Latvijas pilsoni Satversmes 9. panta izpratnē. Jautājums ir par samērīgumu. Arī deputātu tiesības ir iespējams likumā noteiktajā veidā ierobežot, ja tas ir nepieciešams objektīvu un pamatotu interešu labad. Šādas te intereses pastāvēja konkrētajā situācijā.

Attiecībā uz pieteicējas pārstāvja minēto par to, ka situācija ir jāvērtē tā laika kontekstā. Nu, Saeima tam var pilnībā pievienoties, tikai jāsaprot, ka nedaudz no cita skatpunkta, no tā skatpunkta, par ko ir izteikušās arī Eiropas Cilvēktiesību tiesa un

Vācijas Federālā Konstitucionālā tiesa. Proti, pieteicējas pārstāvis norādīja, ka pieteicējai, ņemot vērā tā laika informāciju, bija subjektīvas tiesības izvēlēties tomēr šādu te medicīnisku manipulāciju tomēr neveikt. Likumdevējam, no otras puses, ņemot vērā tajā brīdī pieejamo informāciju tieši par vakcinācijas efektivitāti, drošību kā vislabāko līdzekli, lai apkarotu pandēmiju, arī bija saprātīgs un leģitīms pamats sagaidīt, ka tieši vakcinācija var apturēt Covid-19 izplatību vislabākajā veidā.

Un te atkal jāakcentē šīs te pārliecības jautājums. Protams, pārliecība mums var būt katram sava, uz to arī norādīja Olsenas kundze. Tomēr gan Eiropas Cilvēktiesību tiesa, gan Vācijas Konstitucionālā tiesa ir norādījusi, ka šādā te situācijā ar subjektīvu pārliecību nav gana, tā nevar atsvērt to būtisko risku, kas tiek nodarīts sabiedrības drošībai un veselībai.

Šajā sakarā ir jārunā par regulējuma mērķi vai virsmērķi. Šis te apakšmērķis nodrošināt epidemioloģiski drošas prasības deputātiem klātienē darbā... tas jau nekur nepazuda...

A. Laviņš.

Krūmiņa kungs, es jūs šajā brīdī pārtraukšu. Es tomēr aicināšu lakoniskas replikas. Viens, divi, trīs... cik jums ir attiecībā pret to, ko dzirdējāt debašu runā no pretējās puses. Lūdzu!

T. Krūmiņš.

Paldies, godāta tiesa, centīšos tikpat lakoniski kā pretējās puses pārstāvis... esmu pie savu apsvēruma numur 4 par pieteicējas pārstāvja izteikto attiecībā uz normas mērķi.

Saeima nevar piekrist, ka mērķis nodrošināt epidemioloģiski drošus apstākļus Saeimas darbā tika kaut kā zaudēts, par virsmērķi izvirzot tomēr daudz plašāku mērķi aizsargāt sabiedrību.

Kas attiecas par viena deputāta riska neradīšanu. Pieteicējas pārstāvis savā debašu runā teica... atsaucoties tajā skaitā uz pieaicinātajām personām, kuras it kā ir apliecinājušas, ka viens nevakcinēts deputāts nevar radīt epidemioloģiskus riskus. Godātā tiesa, es vēlētos šim kategoriski iebilst, jo pieaicinātās personas norādīja tieši pretējo, it īpaši Zariņa kungs, kategoriski norādot, ka jā, arī viena persona var radīt sociālu nestabilitāti un sociālus riskus.

Šajā sakarā arī nevar pievienoties tam, ka Saeima it kā būtu apgalvojusi, ka pieteicējas izvēle nevakcinēties it kā ir tiešā veidā saistīta ar cilvēku nāvi. Saeima to nevienā brīdī nav teikusi. Tas būtu absurdi šādi te apgalvot. Tas, ko Saeima teica, ir tas, ka pieteicējas izvēle nevakcinēties radīja sociālo spriedzi un, atsaucoties uz pieaicinātajām personām, varēja ietekmēt arī pandēmijas kopējo situāciju.

Kas attiecas uz pieteicējas aktivitāti Saeimā, no Stepaņenko kundzes debašu runas daļā dzirdējām, ka Stepaņenko kundze ir bijusi ļoti aktīva Saeimas darbā. Protams, tā tas ir bijis, to nevar noliegt, bet Saeimas ieskatā tieši tam vajadzēja būt par iemeslu, lai pārliecinātu tik kritiskā brīdī arī pārējo sabiedrību par vakcinācijas efektivitāti un veidu kā vienīgo efektīvāko līdzekli cīņā pret pandēmiju.

Kas attiecas uz Vavričkas lietas it kā nekorekto piesaukšanu... nu, te Saeimai ir jānorāda, ka pati pieteicēja savā pieteikumā ir izvērsti analizējusi šo te lietu un Saeima atsaucās tikai uz tiem argumentiem, ko pieteicēja ir izvirzījusi.

Visbeidzot, ar godātā tiesas atļauju... Nevar pievienoties pieteicējas argumentam, ka fiziski nebija iespējams vērsties pie speciālista vai konsilija, lai saņemtu šādu te atzinumu, jo likuma teksts tika pieņemts, ja nemaldos, 12. novembrī un stājās spēkā 15. novembrī. Te ir jāatgādina, ka šo te prasību valsts amatpersonām uzrādīt šādu te sertifikātu noteica jau valdība ar 9. oktobra rīkojumu. Un tas datums, 15. novembris, bija noteikts tieši tā iemesla dēļ, lai cilvēki pagūtu uzsākt un arī pabeigt šo te vakcinācijas kursu un turpinātu darbu pēc 15. novembra. Tāpēc nebūtu pamatots pieteicējas apgalvojums, ka nebija iespējams vērsties pie konsilija un saņemt šādu te atzinumu.

Nu, jā... Ņemot vērā visu minēto, uzskatu, ka ir ievērots samērīgums ar pieteicējas interesēm un plašākas sabiedrības interesēm konkrētajā situācijā.

Paldies jums.

A. Laviņš.

Paldies.

Tā... cienījamie lietas dalībnieki, Satversmes tiesa jūs ir uzklusījusi.

Šobrīd atliek informēt jūs par tiesas sēdi, kurā notiks Satversmes tiesas nolēmuma pasludināšana. Un tā notiks 7. decembrī pulksten 11.00.

Un, pirms es slēdzu šo tiesas sēdi, es lūdzu atvainot mani, ja es tiesas sēžu laikā esmu pārticis, izsakot jūsu uzvārdus. Tur es lūdzu piedot man.

Labi. Tiesas sēdi pasludinu par slēgtu.

Tiesas sēdes sekretāre

Alise Ziemele

Stenogrāfiste

Mārīte Ceļmalniece